სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარეგო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ხუთშაბათი, 17 ოქტომბერი 1918 წ.

ერთობა

№ 222 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 222

Тбилисский Филиал Библиотека ИМЭЛ при ЦК КПСС

გაზეთი ღირს: 1 თვით 12 მანეთი ცალკე ნომერი უფასოდ 50 კაპ. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. სამგლოვიარო განცხადება 20 მან. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 12 ს. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ბელის მომწერლებმა ფული ... ... უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ, ... ул. 199. Редакція „Эртобы" ... გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ, Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

ცოტა ხნის ავადმყოფობის შემდეგ ქ. ოზურგეთში გარდაიცვალა

იაკინთე გაგრილის ძე გოლაძე

რასაც უგულითადესი მწუხარებით აცნობებენ ნათესავებს და ამხანაგებს: ძმები ალექსი და სოლომონ, დები მართადა კესა, სიძე—ვლადიმერ ჯაგნელიძე, რძალი პატკუ (ნინა) გიორგის ასული და ტასო, ძმისწულები: ვენერა და ელეონორა, დამიანე, გერასიმ და გერონტი. ცხედრის გამოასვენებენ ქალაქ ოზურგეთიდან 16 ოქტომბერს. დაკრძალავენ ს. მიქელ-გაბრიელში ხუთშაბათს, 17 ოქტომბერს, დ-ლის 11 საათზე მთავარანგელოზის ეკლესიის გალავანში საგვარეულო სასაფლაოზე.

კახეთის რკინის გზის მუშა-მოსამსახურეთა პროფესიონალური კავშირის მთავარი გამგეობა აუწყებს აღნიშნულ გზის მუშა-მოსამსახურეებს, რომ ხანმოკლე და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ 12 ოქტომბერს გარდაიცვალა პატიოსნებით აღსავსე და მშრომელი დემოკრატიის ნდობით დამსახურებული კახეთის რკ-ნის გზის უფროსი

ალექსანდრე სიმონის ძე წივწივაძე

ცხედრის გამოსვენება მოხდება დღეს, 17 ოქტომბერს დილის 10 საათზე საკუთარ ბინიდან (ალექსანდრეს ქ. № 16) დიდუბის ღვთისმშობლის ეკლესიაში; დაკრძალვა ამავე ეკლესიის გალავანში.

კახეთის რკინის გზის საზოგადოების გამგეობა და სამმართველო ღრმა მწუხარებით აუწყებს ხაზოგადოებას, რომ ხანმოკლე და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ უდროოდ გარდაიცვალა კახეთის რკ-ნის გზის უფროსი

ალექსანდრე სიმონის ძე წივწივაძე

ცხედრის გამოსვენება მოხდება დღეს 17 ოქტომბერს დილის 10 საათზე საკუთარ ბინიდან (ალექსანდრეს ქუჩა №16) დიდუბის ღვთისმშობლის ეკლესიაში; დაკრძალვა ამავე ეკლესიის გალავანში.

კახეთის რკინის გზის სამმართველოს მოსამსახურეები გულითადი მწუხარებით აუწყებენ საზოგადოებას ხანმოკლე და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ უდროოდ გარდაცვალებას კახეთის რკინის გზის უფროსის

ალექსანდრე სიმონის ძის წივწივაძის

ცხედრის გამოსვენება მოხდება დღეს. 17 ოქტომბერს დილის 10 საათზე საკუთარ ბინიდან (ალექსანდრეს ქუჩა № 16) დიდუბის ღვთისმშობლის ეკლესიაში; დაკრძალვა ამავე ეკლესიის გალავანში.

ღრმათ დამწუხრებული მშობლები არსენ და ატალტო, ძმები ვლადიმერ, გიორგი და შალვა, დები დავარი, ქსენია, სონა და გოგოლა, ძმისშვილები ელიზბარ და ანდრომახო მწუხარებით აუწყებენ ნაცნობთ, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ უდროოთ გარდაიცვალა ძვირფასი

ძაძუ ქლენტის ასული გოთუასი

დაკრძალვა დანიშნულია დღეს, 17 ოქტომბერს, ნაშუადღევის 2 საათზე, სოფ. ბასილეთში. (1—1)

ღრმად დამწუხრებული დედა ეფროსინე, ძმები სამსონ. ნოე, სეევერინე და აკაკი, რძლები მაშიკო და მარუსია, ძმის-შვილები თამარა და ნინა, ბიძაშვილები ბეგლარ, პარმენ და მინა, ბიკოლა კესა მამალაძენი, დები მაკრინე და კატო, სიძეები: ლუკა ანთიძე და ლადიკო ანთაძე, დის-შვილები ლევანტი, ფილიპე, მაზე, მაგდანია და პეპეკო ანთიძენი, ბიძაშვილები მარია და სამსონ ლორიები, დეიდა: ირინე და ნატალია, დეიდაშვილები: ალექსანდრა კალანდაძისა—ავაუწყებთ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალების ძვირფასი

პროკოფი ალექსანდრეს ძე მამალაძისას

რომლის დაკრძალვის დღე დანიშნულია კვირას, 20 ოქტომბერს, სოფელ ხევში (გურია). (1—1)

გულდათუთქული და მწუხარებაში მყოფნი მეუღლე ფადიმე ბიჭიას ასული, შვილები თეკლე, ვისილა, ლუკა და კოლია, მამა სტეფანე, ძმები მიხაკო, ალექსი, იესრმ და ვალოდია წეროძენი, რძლები ქრისტინე, ბაბინე, მარო და მარო წეროძისანი, დები მართა და ალათი, სიძეები ივანე სიხარულიძე და გიორგი შოვნაძე, სიდედრი ეკა მარშანიშვილისა, ცოლის ძმები და დები გერმანე და გიორგი ფედოსი, მაკრინე, ბარბალე და მეტია მარშანიშვილები, ქვისლი ფარნაოზ ჭეიშვილი გულითადის მწუხარებით ვაუწყებთ ნათესავთა და ნ ცნობთ და ამხანაგ მეგობრებს

იასონ სტეფანის ძე ფეროძის

უდროოდ .გარდაცვალებას, რომლის დასაფლავება მოხდება ამა თვის 17 (ახალი დროთი) ხუთშაბათს, დღის 2 საათზე სოფელ სამების ეკლესიის გალავანში. (1—1)

თომა ზაქარიას ძე ნასიძე და გრიგოლი სპირიდონის ძე ბალარჯიშვილი დიდის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებს, ნაცნობებს და ამხანაგებს, რომ კვირას 13 ღვინობისთვეს გარდაიცვალა: პირველის ბიძაშვილი და მეორის სიძე თფილისის მეოთხე ვაჟთა გიმნაზიის მასწავლებელი

გიორგი დავითის ძე მათეშვილი.

ცხედარს გამოასვენებენ (რეუტოვის ქუჩა № 20) ხუთშაბათს 17 ღვინობისთვეს, კუკიის წმ. ნინოს ეკლესიაში დილის 9 საათზედ. დაკრძალვა ამავე ეკლესიის სასაფლაოზედ. (2—1)

ღრმად დამწუხრებული მეუღლე სოფიო ლაზარეს ასული, შვილები: ირაკლი, ალექსანდრე, ტერეზი, ეოფო, მარო, თეო და ოლიჩკა. ძმები სიო და ილიკო ქორიძეები. რძალი ბურბულო ონისიმეს ასული, სიძეები: გერასიმე წეროძე და რაჟაენ ჭელიძე. შვილისშვილები: თეოდორა და გრიშა წეროძეები, ლიუდმილა და დათიკო ქორიძეები მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ უდროოდ გარდაცვალებას

ივანე ზაალის ძე ქორიძის

რომლის დაკრძალვა მოხდა 15 ოქტომბერს სოფ. ფიჩხის ჯვარზე.

ღრმად დამწუხრებულნი დედა მატა სიმონის ასული დუმბაძისა, დები ეკა ქლენტისა, კასინე ჩიჩუასა, ანეტა ავალიანისა, ძმები იულონ, რაჟდენი და ივანე დუმბაძეები, სიძეები გიორგი ქლენტი, სიმონ ჩიჩუა და არკადი ავალიანი გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ უდროოდ გარდაცვალებას ქალაქ ქუთაისში მათი დაუვიწყარი

კესარია გლახუნის ასული თავგვერიძისას

დაკრკალვა მოხდება გურიაში აენობის ეკლესიაზე.

ღრმათ დამწუხრებული ქმარი ვლადიმერ გიორგის ძე თავგერიძე, შვილები: ვერა ბერეჟიანისა, ვარლამ, მინადორა, აბესალომი, თამარა, უშანგი და მიშიკო თავგერიძეები, სიძე იოსებ ბერეჟიანი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ გარდაცვალებას პირველი დაუვიწყარი მეუღლის, შემდეგნი დედის და უკანასკნელი საყვარელი სიდედრის

კესარია გლახუნის ასულის თავგვერიძისა

გარდაცვალებას ქ. ქუთაისში. გასვენება მოხდება გურიაში ზენობნის ეკლესიაზე.

გერმანიიდან საკონლის გადმომტანი საზოგადოება.

ოფიციალური წარმომადგენლობა მთელი გერმანიის მრეწველობისა თფილისში.

აწოდებს გერმანიიდან სასოფლო-სამეურნეო მანქანებს, ერბოს საკეთებელ მანქანებს, აგრეთვე მანქანებს: საბეჭდავს, ღვინის სახდელ ქარხნებისას, წისქვილებისას, საწარ მანქაბებს, საკერავ მანქანებს და სხვ. რკინას, ფოლადს, ლულებს მინას, რკინის კავებს, საფარმაცევტო, საფეიქრო და საგალანტერეინო საქონელს, მუსიკალურ ინსტრუმენტებს, კორონპერგის სათამაშოებს.

ვაჭრობა მხოლოდ ბითუმათ. შეკვეთა შეიძლება დროებით, სანამ კანტორა გაიხსნებოდეს, „სევერნი ნომრებში, № 42.

1024 ქართული: ლატარია

5,000,000 მან.

ქართული უნივერსიტეტის

და თეატრის სასარგებლოდ

პირველი მოგება 100,000 მანეთია.

ბილეთები იყიდება ყველგან, სადაც კი გამოცხადებულია.

საქართველოს გედი

ბევრს ლაპარაკობენ ამიერ-კავკასიის შესახებ და კერძოთ საქართველოს ბედზე. რა მოუვა მას? როგორი იქნება მისი საერთაშორისო მდგომარეობა: დარჩება ის დამოუკიდებელ რესპუბლიკათ, თუ ისევ რუსეთის საზღვრებს დაუბრუნდება? ეს საკითხი მთელი თავისი სიმწვავით პირველათ მაშინ დადგა, როდესაც საქართველომ დამოუკიდებელ რესპუბლიკათ გამოაცხადა თავი. მას შემდეგ ავათ იყო თუ კარგათ ჩვენ დამოუკიდებლობას შეურიგდენ ჩვენი მტერ-მოყვარენი, მაგრამ უკანასკნელმა ამბებმა ისევ წამოაყენა ის და საჯარო სჯა-ბაასის საგნათ გახადა.

რა მოხდა?

ერთის მხრივ დასავლეთის ფრონტზე გერმანიამ დროებით ხელიდან გაუშვა ბრძოლის ინიციატივა და აქ-იქ მისი ჯარით უკან იხევს. მეორეს მხრით ცენტრალურ კავშირიდან გამოვიდა ბულგარეთი რადგან მისმა „გაბალშევიკებულმა" ჯარმა ბრძოლის უნარი დაჰკარგა. გასაჭირში ჩავარდნილმა ოსმალეთმა თავისი ჯარების ნაწილით სტამბოლს მიაშურა, რასაც მოყვა ხმების გავრცელება ოსმალეთ-გერმანია კავკასიას სტოვებს და რუსეთის კომისართა საბჭო ბრესტის ხელშეკრულების გაუქმებას მოითხოვსო. თუ ამას ზედ დაურთავთ ვილსონის აზრს, რომ საქართველო რუსეთს უნდა დაუბრუნდეს, ჩვენთვის ცხადი იქნება ის, თუ როგორ ბუნებრივად შეესხა ფრთები რუს-სომეხ შოვინისტთა ოცნებას, რომელიც მოუთმენლათ მოელიან საქართველოს დამოუკიდებლობის მოსპობას და ამიერ-კავკასიაში კვლავ ორთავიან არწივის გამოჩენას.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ რუს-სომეხ იმპერიალისტების სურვილს ერთი რეალური საფუძველიც აქვს: ეს არის აწ უკვე გარდაცვლილ ალექსეევის თავისუფალი ლაშქარი, რომელიც დღეს გენერალ დენიკინის გამგებლობის ქვეშ იმყოფება და ყუბანის ოლქში მოქმედობს. ამ რეაქციონურ სარდალს საქართველოს საზღვრებშიაც მოეპოება მომხრეები რუს სომეხ ნაციონალისტებია და ქართველ თავადობის და აფიცრობის ნაწილის სახით.

ეშვი არაა ეს ჯარი არ მოერიდება საქართველოსაკენ გამოლაშქრებას, თუ კი მისთვის ხელსაყრელი პირობები დადგება.

მაგრამ, როგორც ვიცით, ასეთი პირობები ძალიან შორს არის: დენიკინის ჯარს ჩრდილოეთიდან აწვება ბალშევიკების წითელი არმია და ეშვი არ არის, ეს პრძოლა ბალშევიკებსა და რეაქციონურ ლაშქარს შორის დიდხანს გაგრძელდება. მაშასადამე კიდეც რომ გაბედოს დენიკინის ჯარმა საქართველოზე გამოლაშქრება, ის ვერას დაგვაკლებს, რადგან ჩვენ მოგვიპოვება საკმაო ძალა მის პირველ ხანებში მის შესაჩერებლად და შემდეგ როცა სამშობლოს საფრთხეს დაინახავს, ჩვენი დემოკრატია იარაღს აიხსამს და სამშობლო ქვეყნის ინტერესს მედგრათ დაიცავს.

ვიმეორებთ, რეალური საფრთხე, რომელიც დენიკინის ჯარის მხრით არის მოსალოდნელი ჩვენ ბოლოს და ბოლოს ვერას დაგვაკლებს.

დარჩა ასე ვთქვათ, საერთაშორისო მდგომარეობით გამოწვეული საფრთხე. ამ მხრით ჩვენ შეიძლება შიში გვქონდეს ორის მხრიდან: ოსმალეთიდან და რუსეთიდან. ჩვენთვის, თუ მხედველობაში მივიღებთ, დღევანდელ რუსეთს, ერთნაირად საშიშია, როგორც ოსმალეთი ისე რუსეთი.

მაგრამ ამიერ კავკასიას და მის კულტურულ ცენტრს საქართველოს ისეთი მნიშვნელობა აქვს სახელმწიფოთა წონასწორობისათვის, რომ შეუძლებელია ის რომელიმე სახელმწიფოს ერგოს, მით უმეტეს—რუსეთს, რომელიც დღესაც იმ ყოფაშია, რომელშიაც ის ვართაბეგის მოწვევის წინ იყო—როცა „ქვეყანა მათი დიდი იყო, მაგრამ წესიერება კი არ ქონდა". და როგორ შეიძლება წარმოვიდგინოთ, რომ ისეთი დიდ მნიშვნელოვანი კუთხე, როგორც ამიერ-კავკასია და კერძოთ საქართველოა, ხელში ჩაუგდონ ანარქიის ალში გახვეულ რუსეთს. პირიქით, ჩვენი საერთაშორისო მდგომარეობა ისეთია, რომ ადვილათ შეიძლება დავრჩეთ ნეიტრალურ სახელმწიფოთ.

მაგრამ ამისთვის საჭიროა ჩვენ თვით გამოვიჩინოთ უნარი სახელმწიფოებრიობის განმტკიცების და წესრიგის შექმნის საქმეში, რომ სხვა სახელმწიფოს ოპეკა აღარ დარჩეს ამ მხრით საჭირო.

ამიტომ ჩვენი რესპუბლიკის ყველა სასიცოცხლო ელემენტები უნდა შეერთდენ და მხარი დაუჭირონ ჩვენს მთავრობას, რომელიც ცდილობს წესრიგი განამტკიცოს ჩვენს ქვეყანაში.

საქართველოს ბედი დღეს მისი ხალხის, დემოკრატიის ხელშია. მისი პოლიტიკური მოვალეობაა არა ჩრდილოეთისაკენ ცქერა, არამედ ზრუნვა და მეცადინეობა, რომ ჩვენი ნორჩი სახელმწიფო მკვიდრ ნიადაგზე დადგეს და განამტკიცოს მისი დამოუკიდებლობა და საერთაშორისო მდგომარეობა.

ისევ „დამოუკიდებელ" პარტიაზე

ამას წინედ „ერთობა"-ში მოთავსებული მქონდა ორი წერილი იმ განხეთქილების გამო, რომელიც მოხდა ნაციონალ დემოკრატების ბანაკში. ამ განხეთქილებამ, როგორც ვიცით, შედეგად მოჰყვა დამოუკიდებელ ნაციონალ-დემოკრატების პარტიის გამოყოფა და მათი პროგრამის გამოქვეყნება „ბელის" ფურცლებზე. ზემოდ აღნიშნულ წერილებში ჩვენ ვუსაყვედურებდით ახლად შობილ პარტიას უპრინციპობას და მოვითხოვდით მისგან უფრო მთლიან და გარკვეულ პოლიტიკურ პროგრამას. ბ მა ვეშაპელმა თავის პასუხში*) არამც თუ არ განმარტა თავისი პარტიის პროგრამა, პირიქით, უფრო დააბნელა იგი და გაახვია უმეცრების ბურუსში. ბ-ნი ვეშაპელი კვლავ იმეორებს ძველ ზღაპარს, რომ ეროვნულმა პარტიამ უნდა შეაკავშიროს ყველა კლასები „საკომპრომისო ეკონომიური პროგრამით" და შეუდგეს ქართულ სახელმწიფოს მოწყობას. რაში გამოიხატება ეს „საკომპრომისო ეკონომიური პროგრამა"? ყური დაუგდოთ ბ-ნ ვეშაპელს. „ქართველი ერის უმრავლესობის მესაკუთრე გლეხთა ინტერესები მოითხოვენ ეროვნულ სახელმწიფოს არსებობას და განვითარებას, მხოლოდ მაშინ უზრუნველყოფს ჩვენი გლეხი თავის მიწას და მამულს უცხოელების კონკურენციისაგან; ასევე ითქმის მეურნე თავად-აზნაურთა აგრარულ ინტერესებზე; ასევე ითქმის ეროვნულ კაპიტალით მომქმედ ვაჭარ-მრეწველთა პროტექციონულ ინტერესებზე". მაშასადამე, ეროვნული სახელმწიფო ერთნაირად აკმაყოფილებს გლეხკაცობის, თავად-აზნაურობის და ვაჭარ-მრეწველთა კლასის ინტერესებს. რომ ქართველი ერის უმრავლესობის მესაკუთრე გლეხთა ინტერესები მოითხოვენ ეროვნულ სახელმწიფოს არსებობას და განვითარებას, ჩვენ ეს კარგათ გვესმის. მაგრამ, თუ „ასევე" ითქმის თავად-აზნაურთა აგრარულ ინტერესებზე—ეს კი გაუგებარია ჩვენთვის. ბ-ნ ვეშაპელის მტკიცებას ამ შემთხვევაში დეკლარატიული ხასიათი აქვს და იოტის ოდენათაც ვერ გამოხატავს სინამდვილეს. ჩვენის აზრით ის ეროვნული სახელმწიფო, რომელიც აკმაყოფილებს მშრომელ გლეხკაცობას, ვერ დაკმაყოფილებს „თავადაზნაურთა აგრარულ ინტერესებს". ამ ორ წოდების შორის დიდი ხანია ჩატეხილია ხიდი და ვერავითარი ზე-კლასიური ფილოსოფია ვერ ამოავსებს მათ შორის არსებულ უფსკრულს.

ყოველი პოლიტიკური მოღვაწე ვალდებულია ანგარიში გაუწიოს ამ ფაქტს და ისე იწყოს „ეროვნულ სახელმწიფოს" აშენება. ბ-ნი ვეშაპელი კი უკუღმა იქცევა. „მხოლოდ მაშინ, სწერს იგი, როცა დასრულდება და დაგვირგვინდება სახელმწიფო შენობა, მხოლოდ მაშინ იქნება გასამართლებელი ჩამოყალიბებული კლასიური პარტიების დაარსება". მაშასადამე, ჯერ „დაგვირგვინებული სახელმწიფო შენობა" და შემდეგ ჩამოყალიბებული კლასიური პარტიების დაარსება. მოდი და ნუ იტყვი ამის შემდეგ, რომ ბ-ნ ვეშაპელს სახელმწიფო ისე აქვს წარმოდგენილი, როგორც რომელიმე გაუნათლებელ სოფელელ კაცს! მე ამით რასაკვირველია, ბ-ნ ვეშაპელს გლეხურ ჩამომავლობას კი არ ვუწუნებ, როგორც ეს მას ჰგონია, არამედ—აზროვნების მეტოდს. შეიძლება ბ ნი ვეშაპელი წმინდა სისხლის თავადიშვილიც იყოს, მაგრამ აზროვნების მეთოდი-კი სოფელელი კაცისა ჰქონდეს. ჩვენის აზრით „კლასიური პარტიების დაარსება" და „სახელმწიფოს შენობა" ერთი მთლიანი სოციალური პროცესია. ჩვენ ვერ წარმოგვიდგენია ეროვნული სახელმწიფო უკლასებოდ და კლასები სახელმწიფოს გარეშე. ბ-ნი ვეშაპელი კი ჯერ „აგვირგვინებს" სახელმწიფო შენობას და შემდეგ „აყალიბებს" კლასიურ პარტიებს. ცხადია, რომ ასეთი წესით არ აშენდება სახელმწიფო, რაც უნდა „მაგარი" თავი ჰქონდეს მის ამშენებელს. ბ ნი ვეშაპელი მისაყვედურებს, რომ ფეოდალიზმის ბურჟუაზიის და დემოკრატიის „სამებით" ახსნა ყოველივე ისტორიულ მოვლენისა ჩვენ დროში შეუძლებელია. ნამდვილ ცხოვრებაში-კი თურმე საქმე უფრო რთულად გამოდის. როგორ? ყური დაუგდეთ ბ ნ ვეშაპელს. „მიუხედავად მრავალნაირი რევოლიუციებისა, კლასები ერთი მეორისაგან ისე არ გაყოფილან, რომ ისტორია ერთი კლასის მოსპობით მიდიოდეს წინ: წინააღმდეგ ამისა, ფეოდალური ეკონომიკა და იდეოლოგია დღესაც ცოცხალია მთელს ევროპაში და სწორეთ ამ ფეოდალური ხალხის ხელშია ასეთი სახელმწიფო საქმეები, როგორიც არის არმია, ფლოტი, ადმინისტრაცია და დიპლომატია. ყველა თანამედროვე სახელმწიფოების ზეაპალატები, ბევრგან კი პარლამენტებიც, ამავე ფეოდალ - კონსერვატორების ხელშია".

შეიძლება ყველაფერი ეს ძალიან რთულიც იყოს, მაგრამ ასეთი „ახსნა" ისტორიულ მოვლენისა ნამდვილ ცხოვრებას არ გამოხატავს. იმის მტკიცება, რომ დღეს მეოცე საუკუნეში სახელმწიფოებრივი ძალა-უფლება ყველგან ფეოდალების ხელშია, მხოლოდ უბრალო წყლის ნაყვაა. ერთათ-ერთი გამონაკლისი ამ მხრივ ევროპაში პრუსია იყო, მაგრამ, როგორც იცის მეკითხველმა, საერთაშორისო ომმა მისი ციტადელიც შეანგრია, რაც შეეხება ზედა-პალატას ინგლისში ყველამ იცის, რომ მას არავითარი გავლენა არა აქვს ინგლისის პოლიტიკურ ცხოვრებაზე. ერთი სიტყვით, ბ-ნი ვეშაპელი ისეთ უვიცობას იჩენს პოლიტიკურ საკითხებში, თითქოს იგი მარსზე ცხოვრობდეს და არა დედამიწაზე.

დღეს ბავშვმაც კი იცის, რომ ფეოდალიზმი დასავლეთ ევროპაში ისტორიას ჩაბარდა და მისი ადგილი ბურჟუაზიამ დაიჭირა. შეიძლება კიდევ სადმე მოიპოვებოდეს ძველი ფეოდალიზმის ნაშთები, მაგრამ ეს კიდევ იმას არ ამტკიცებს, რომ „ფეოდალურ ხალხის ხელშია" მთელი სახელმწიფო საქმეები. ალბათ ბ ნ ვეშაპელს „კლასის მოსპობა" ფიზიკურათ ესმის და მისთვის ფეოდალიზმი მაშინ მოისპობა, როდესაც დედამიწის ზურგზე არც ერთი თავადიშვილი არ იქნება, ბ ნი ვეშაპელი გვიწუნებს ისტორიის ახსნას „ფეოდალიზმის, ბურჟუაზიის და დემოკრატიის სამებით". დიაღაც რომ დასაწუნია, თუ ამ „სამებას" ისე ვუღგარულათ გავიგებთ, როგორც ეს ბ-ნ ვეშაპელს ესმის!

ბ ნი ვეშაპელი კვლავ უბრუნდება მიწის საკითხს და აბნევს ასეთ მარგალიტებს.

„საქართველოსთანა ლარიბ ქვეყანაში, სადაც არც თავისუფალი კაპიტალი არის და არც კაპიტალისტები,—მიწიდან აყრილ პროლეტარიატის შობით მხოლოდ ერთი დარგი აყვავდება „ინდუსტრიისა"—კავკასიურ-ალბანიურ ტიპის ყაჩაღობა".

ვინ არის ის თევზედი, რომელიც პროლეტარიატს „მიწიდან ჰყრის" და გაყაჩაღების გზაზე აყენებს? თურმე ნუ იტყვით ეს თავზედები ყოფილან ჩვენი სოციალ-დემოკრატები და ამაში მათ „მხარს უმშვენებენ გზეთ „საქართველოს" რედაქციის ნაციონალ-დემოკრატები". ბ-ნ ვეშაპელს ავიწყდება, რომ გუშინ თვით „ამშვენებდა" „საქართველოს" რედაქციას და მხურვალე მონაწილეობას იღებდა იმაში, რასაც დღეს თავის ყოფილ „ამხანაგებს" უკიჟინებს. მაგრამ თავი დავანებოთ ამას და შევეხოთ საგანს არსებითად. ბ-ნი ვეშაპელის ბრალდება, რომ სოც.-დემოკრატებს უნდათ „პროლეტარიატის მიწიდან აყრა" და ამ გზით კაპიტალიზმის განვითარების ხელის შეწყობა, სრულიად უსაფუძვლოა. ასეთ „საბუთებს" ჩვენს წინაალმდეგ 1905 წ. მიტინგებზე აყენებდენ სოფლის ზოგიერთა პროპაგანდისტები და არ მეგონა, სწორე გითხრათ, რომ მას დღეს გაიმეორებდა ბ-ნი ვეშაპელი, რომელიც ასე ზიზღით უყურებს სამ-კაპეიკიან „ბრიშიურებს". „მსხვილი მემამულეების მიწების კონფისკაცია და მათი გაყიდვა მდიდარ გლეხობაზე მრავალ ღატაკ გლეხს დაანებებინებს თავს მიწას და წაიყვანს ქალაქში კაპიტალიზმის პროლეტარულ სამსახურისთვისო"—ამ აზრს აწერს ბ ნი ვეშაპელი სოც.-დემოკრატებს და ალბათ დარწმუნებულია, რომ „მარქსიზმი და კაპიტალიზმიც" ამას მოითხოვს. ნამდვილად კი ყველაფერი ეს მოგონილია ბ ნ ვეშაპელის მიერ, მხო-

*) იხ. გაზ. „კლდე" № 3 და № 4.

ლოდ იმიტომ, რომ დონ-კიხოტივით ებრძოლოს ქარის წისქვილებს. სად ან რომელ სქელ კანიან წიგნში ამოიკითხეთ ბ-ნო ვეშაპელო, რომ მარქსიზმი მოითხოვს „პროლეტარიატის მიწიდან აყრას“ ან და რომელ დიკრეტში სწერია, რომ ჩამორთმეული მიწა „მდიდარ გლეხობას“ უნდა მივყიდოთ? აშკარაა ყველასთვის, რომ ეს მარქსიზმი კი არ არის, არამედ „კავკასიურ-ალბანიური“ გაგება მარქსიზმისა... „ვინც ეროვნულ სახელმწიფოს აშენებს, დარბაისულად გვარიგებს, ბ-ნი ვეშაპელი, ის კი არ უნდა ანგრევდეს სოფლის მეურნეობას, არამედ უნდა ამაგრებდეს მას“. ამ საკითხში ბ-ნ ვეშაპელს არავინ ედავება და ის ტყვილა აწვება ღია კარებს. ხოლო თუ მან მარქსიზმი და მიწის დეკრეტი „ალბანურათ“ გაიგო, ეს, რასაკვირველია, ჩვენი ბრალი არ არის.

დ. ონიაშვილი.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო).

13 ოქტომბერი.

ტრანს ოკეანეს პრეს ბიურო იტყობინება, რომ კამბრე შეთანხმების სახელმწიფოს ჯარებმა აღღეს მთელი კვირის განმავლობაში ქალაქს ყუმბარებს უშენდენ, ანგრევდენ სახლებს, ანადგურებდენ ქუჩებს. მცხოვრებნი სარდაფებიდან არ გამოდიოდენ. მტრის ჯარის მოახლოებისას ჰაეროპლანიდან ჩამოგდებულ ყუმბარებს მოჰყვა ზარბაზნების ყუმბარები. ქალაქი საკვე იყო ყუმბარების ნატეხებით. გაჩნდა ცეცხლი. 9 ოქტომბერს, როდესაც გერმანიის ჯარებმა დასტოვეს პოზიციები, რომელსაც იგინი დიდი ხნის განმავლობაში თავგამოდებით იცავდენ, მათი გზა ქალაქის ქუჩებში ჯოჯოხეთის გზა იყო: დანგრეული სახლები, დახოცილი პირუტყვები. ცეცხლის ალისაგან წითელი ცა.

ინგლისის და ფრანგულ გაზეთებში ცხარე კამათია ზავის საკითხის გარშემო. ყველა მიხვდებ, რომ მათ არ სურთ საპატიო ზავის ჩამოგდება ყველა ერისთვის. ყოველგვარ ხრიკებს ხმარობენ, რომ ამცნონ ხალხს, როგორ მეთოდებით ვაწარმოვებდით ომს ეხლა კითხვა სდგება ჩვენს წინაშე თანახმა არიან თუ არა შეთანხმების სახელმწიფონი მიიღონ მონაწილეობა საზავო მოლაპარაკებაში ვილსონის საზავო პირობის მიხედვით? შესაძლებელია წარმოვიდგინოთ, რომ ვილსონის სურვილს ზავის ჩამოგდების შესახებ აო დაეთანხმებიან მათი მოკავშირეები და კლემანსო, ორლანდოს შეუძლიანთ გაგვიცრუონ იმედები ზავის ჩამოგდების შესახებ. ნეიტრალური პრესა გამოსთქვამს სურვილს და იმედი აქვს, რომ ინგლისი დასთანხმდება ზავის ჩამოგდებას, რადგანაც ინგლისის ხალხს ესაჭიროება ზავი, თუ ვილსონი და ლოიდ ჯორჯი დასთანხმდენ ზავს მათი ავტორიტეტი ისეთი ძლიერია, რომ კლემანსო და ორანდო იძულებული იქნებიან დასთანხმდენ ზავსო. მაგრამ ნაადრევია იმისი თქმა, რომ ვილსონი ერთად ერთი ავტორიტეტია და მორალურათ გამარჯვებული დარჩება ჩვენ მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ, რომ დიდი განსხვავება არის ვილსონის იდეალების და ინგლისის და საფრანგეთის იმპერიალისტების შორის. ვილსონი ვერ მიაღწევს მიზანს, არც ზავი იქნება და არც საზავო მოლაპარაკებაო.

ბერლინი. სანხედრო მოხსენება. დასავლეთის ფრონტი. რუპრეხტის ჯარი. ფლანდრიაში დიდ ველზე ცარნისა და ლისისის შუა მოწინააღმდეგემ განაახლა შემოტევა. მან ჩვენი მოწინავე პოზიციების გარღვევა შესძლო. შუადღისას ბრძოლა სწარმოებდა როზელიარის აღმოსავლეთით, რომელიც მტრის ხელში გადავიდა. მენემი და ვერვიკი, მიუხედავად ძლიერი იერიშებისა, ჩვენ შევინარჩუნეთ. კომენთან ლისს ვერ გადმოვიდენენ. შემოტევის განახლებისას ჩვენ დავკარგეთ კანდზამი და კორტემარკი. მოწინავე რაზმების ბრძოლაა ხოლ-დეილ-სის არხთან.

დილის ჯანუს გამო მტერმა შესძლო უაზთან ხაზის გარღვევა და გამაგრდა მაღლობებზე მაკანის სამხრეთით და ორანის ჩრდილოეთით. შეერთებული კონტრ იერიშით ჩვენ მტერი უაზის იქით უკუვაქციეთ. შეტაკებები ხდება ლაონის ჩრდილოეთით, მდ. ენის დასავლეთით და გრანდ-პრას სამხრეთ-აღმოსავლეთით.

ჰალვიცს ჯარი. ეირსა და მაას შუა ამერიკელები შეერთებული რაზმებით უტევდენ. განმეორებულ იერიშებს შედეგი არ მოჰყოლია.

სტამბული. სამხედრო მოხსენება. პალესტინის ფრონტი. მტერმა დაიკავა ქალაქი ხომსი, რომელიც ჩვენ უბრძოლველად გვქონდა დაცლილი.

მესოპატამიაში მტრის მზვერავები სცდილობდენ ტიგრის ფრონტთან მოახლოებას.

ბერლინი. საღამოს სამხედრო მოხსენება. მტერს ფლანდრიაში იერიშები მოჰქონდა. მან შესძლო მცირე ტერიტორიის დაკავება.

ვენა. სამხედრო მოხსენება. იტალიის ფრონტი. სამხედრო მოქმედება გაცხოველდა. ჩვენ მიერ დაცლილი დურაცკო მტერმა დაიკავა. ალბანიასა და სერბიაში გადაჯგუფება ხდება.

მოსკოვი ც. აღმ. კომ. ბიულეტენი: აღმოსავლეთის ფრონტი. უსტ უფიმის ფრონტზე მკაცრი ბრძოლებია. ვასილმანის მიმართულებით მტერი თხრილებიდან გადმოვიდენ. ბეგეუროსტავკის და ურალის მიმართულებითაც ჩვენ დავიკავეთ მთელი რიგი სოფლებისა. მტერს იერიშები მოაქვს... (გამოტოვებულია) ჩრდილოეთისა და სამხრეთის ფრონტებზე შეტაკებები გრძელდება. ლონდონი: ინგლისის ჯარები 500 იარდის სიშორეზე იმყოფებიან დუეედან. ფრანგებმა არგონებში აიღეს ლიაფერი. სერბიის ფრონტზე შეთანხმების სახელმწიფოთა ჯარებმა ხელთ იგდეს 90,000 ტყვე და 2,100 ზარბაზანი. გერმანია. კაიზერმა წინადადება მისცა კანცლერს გამოაცხადოს პოლიტიკურთა ამნისტია. ამერიკა (კოპენგაგენით) ვაშინგტონში გერმანიის პასუხით უკმაყოფილონი არიან. ამტკიცებენ, რომ მოლაპარაკება არ დაიწყება, სანამ დაპყრობილი ადგილები არ იქნება განთავისუფლებული. საფრანგეთის სატახტო ქალაქის გაზეთები მოუწოდებენ, რომ გერმანიის ახალ პოლიტიკას ფრთხილად მოეპყრონ. ახალი რეიხ კანცლერი სანდო არააო. ფინლიანდია: მთავრობა კონფისქაციას უშვრება ყველა მუშათა ორგანიზაციების ქონებას. უკრაინა: აჯანყებულთა მოძრაობა ჩერნიგოვის გუბერნიაში იზრდება. მათ მიერ დაკავებულია ქალაქი სტაროდუბი. გაზეთებში დაიბეჭდა ცნობები, რომ გერმანელები უკრაინიდან არ წავლენ. ხარკოვი. მენშევიკური გაზეთები სიხარულით ეგებებიან გერმანიის ახალ მთავრობას.

ტრანს ოკეანეს პრეს ბიუროს ცნობა. ახლათ დანიშნულ სტატს-სეკრეტარმა, რეიხსტაგის წევრმა ერაბერგერმა „ნორდ ალგემეინე ციტუნგში“ დაბეჭდა წერილი თავისუფალ ხალხთა ლიგის შესახებ. წერილში აღნიშნავს, რომ ანარქია იყო სახელმწიფოების მმართველათ. ყოველივე სახელმწიფო ისე მოქმედებდა, რომ არ უწევდა ანგარიშს სხვა სახელმწიფოს. სიტყვა „საარსებო მოთხოვნილებები“—„გავლენის სფერო“, „პრესტიჟი“—ეს პოლიტიკური ნაბიჯების გადასადგმელათ იხმარებოდა. ყოველივე სახელმწიფო მოქმედებდა ისე, როგორც მას ნებას აძლევდა თავისი სიძლიერე და საერთაშორისო მდგომარეობა. სახელმწიფოები სცდილობდენ რაც შეიძლება მეტი ნაწილი ტერიტორიისა დაეჭირათ, მეტი ჩამოეგლეჯა სუსტ მეზობლისთვის და ეს იწვევდა უთანხმოებას. ეს იყო მიზეზი, რომ გაძლიერდა მილიტარიზმი. ერთიერთმანეთისა ეშინოდათ. ამან მიგვიყვანა იმ მდგომარეობამდე, რომ მსოფლიოს ერთი მეხუთედი დაინგრა. თუ ეს მიზეზები ანარქიისა გაგრძელდა, ომი გაძლიერებს ამ ანარქიას. მაშინ ჩვენ ცხოვრებას დაეკარგება ყოველივე ღირებულება. იდეა ხალხთა ლიგისა ეს წმინდათა წმინდა, მანათობელი ვარსკვლავია ხალხის მომავლისა და ამისათვის საჭიროა ხალხმა დაწვრილებით შეიტყოს ლიგის მიზნები და თვით ხალხი მივიდეს იმ დასკვნამდე, რომ მისი არსებობა აუცილებელ საჭიროებათ იცნოს. ხალხმა უნდა შეიგნოს, რომ საჭიროა საერთაშორისო დამოკიდებულება შეიცვალოს, თანასწორობა გამეფდეს ხალხთა შორის.

საქართველოს პარლამენტი

15 ოქტომბრის სხდომა.

(შთაბეჭდილებანი)

ცხოვრებაში ყველაფერს საზღვარი აქვს. გამონაკლისათ ამისა შეიძლება ჩავთვალოთ ნაციონალ-დემოკრატების კაცობა შოვინიზმი და უპასუხისმგებლობა. აქ კი ბევრიც რომ ეძოთ დასაწყისი და დასასრული ამაოა, ვერ იპოვით, მათ ღვარძლიანობას, შურს, მტრობას და ზიზღს სხვა ერებისადმი საზღვარი არა აქვს. ეს ნათლად დამტკიცა საქართველოს „პურიშკევიჩმა“—ვეშაპელმა თავისი ღვარძლიანი სიტყვებით: „ამიერ კავკასიონ უნივერსიტეტი არის დამპალი რუსული კულტურის ნაშთი და როგორც ასეთი უნდა დაინგრესო“.

ვეშაპელმა რაღაც პერსპექტივები აღმოაჩინა, რომელნიც გულისხმობენ საშინელ საფრთხეს ამიერ-კავკასიის უნივერსიტეტის არსებობით. მერე რაშია საქმე? თურმე ნუ იტყვით ამ უნივერსიტეტში რუსული ენაა გამეფებული და ქართულ ენას საფრთხე მოელის. თვით ქართველი ერი გადაგვარდებაო რა უსუფრო ბაა. რა ბავშვური მსჯელობაა.

მაგრამ აქ საინტერესოა ის გარემოება, რომ ნაც. დემოკრატები ასე ღვარძლიანათ, უმადურათ იხენებენ რუსულ კულტურას. და უფრო აღმაშფოთებელია ის ფაქტი, რომ ვეშაპელი და კომპანია ცდილობენ პარლამენტს ტრიბუნა საპროპაგანდისტო ტრიბუნათ გადააქციონ და თვით პარლამენტს სახელი გაუტეხონ. ოღონდ მაინც სერიოზულ დეპუტატი არ იხმარს ისეთ სიტყვებს, როგორიც იხმარა ბ-ნმა ვეშაპელმა „დამპალი ბავშვი ვანაში“, „თუ ჯერ კიდევ არ გათრეულან რუსები, მალე უნდა გაეთრიონო“ და სხვა ამის მსგავსი მარგალიტები. ამ სიტყვებს კომენტარიები არ სჭირია, ისინი თვითონ მეტყველებენ... უსმენ ამ თავხედურ სიტყვებს და გული გიკვდება ადამიანს. ფიქრობ, ნუ თუ უკეთესი ზრდილობიანი, უფრო თავდაჭერილი და პატიოსანი დეპუტატის მოცემა ვერ შესძლო „ტრადიციულმა“ კლასმა თავგად აზნაურობისან?

ამ გვარად სჩანს, რომ ნაც. დემოკრატებს ამ დემოკრატიის დაუძინებელ მტრებს, ჩვენ კუდა ალკივიადებს, სრულიად არ აინტერესებთ საქართველოს რესპუბლიკის ბედი, მისი განმტკიცება და მხოლოდ მასხრობას, უპასუხისმგებლო ოპოზიციას აწარმოებენ ეს ერთხელ კიდევ დაამტკიცა ბ. ვეშაპელმა წინადადებით. „მე წინადადება შემომაქვს ნაც. დემ. სახელით, რომ ამიერ-კავკასიის უნივერსიტეტს მიეცეს 5 მანეთი დახმარების სახითო“. ეს მასხრობაა თუ წინადადება? პასუხი ერთია. ეს ბედის დაცინვაა, ცინიზმია. ეს არის უპასუხისმგებლობის უმაღლეს წერტილამდე განვითარება და პარლამენტის აბუჩად აგდება. სანამდე უნდა გაგრძელდეს ამ ვაჟბატონების თავგასულობა? ნუ თუ ჰგონიათ მათ, რომ პარლამენტი ის დაწესებულებაა, საიდანაც ყველაფრის წამოროშვა შეიძლება? ისტორიამ პასუხის მოთხოვნა იცის!..

მთელს დარბაზში მძიმე ატმოსფერა შექმნა ვეშაპელის სიტყვებმა ხშირად გაისმოდა ხმები „საზიზღრობაა“ და სხვ.

კითხვის ჯეროვან სიმაღლეზე და თავის კალაპოტში ჩაყენება იკისრა სოც.-დემ. ფრაქციის სახელით მოლაპარაკე ნ. ელიავამ. რომელმაც დინჯი, სერიოზული და საქმიანი სიტყვით შექმნილი ატმოსფერა გაფანტა და ყველას დაანახვა, რომ ამ უნივერსიტეტის არსებობა საჭიროა საქართველოს მოქალაქეებისათვის. პარლამენტმა დიდი უმრავლესობით კანონპროექტი მიიღო. კაციჭამია ნაციონალიზმი დამარცხდა...

თავმჯდომარეობს ექ. **თაყაიშვილი.**

თავმჯდომარე. განცხადებისათვის სიტყვა ეძლევა მუსულმანთა წარმომადგენელს.

შარიფოვი. მოქალაქენო, საქართველოს პარლამენტის წევრნო! გამოვდივარ რა მუსულმანთა წევრების სახელით, ბოდიშ ვიხდი თქვენს წინაშე, რომ არ ვიცი ქართული ენა და ჩვენ მუსულმანებს მოგვიხდება რუსულ ენაზე ლაპარაკი—იმ ენაზე, რომელიც პარლამენტის ყველა წევრთათვის გასაგებია. მუსულმანთა დეპუტატებმა დამავალეს შემდეგი განვაცხადო: „შემოვდივართ რა თქვენს წრეში, ჩვენ საქართველოს მუსულმანთა წარმომადგენელნი ვიხმართ ყოველივე ძალას, დავიცვათ და გავამაგროთ ის მხარე, როგორც გარეშე, ისე შინაურ მტრებისაგან. იცოდეთ, რომ რა განსაცდელიც არ უნდა მოელოდეს ამ ნორჩ სახელმწიფოს ჩვენ თქვენთან ერთად ვიქნებით და გავიზიარებთ როგორც მის სიხარულს ისე ტანჯვას (ტაში). მოგესალმებით-რა თქვენ საქართველოს პარლამენტის წევრნო, თქვენის სახით მხურვალე სალამს ვუძღვნით და ვუსურვებთ ყოველივე სიკეთეს თავისუფლების მოყვარულ ქართველ ხალხს (ხანგრძლივი ტაში).

განცხადება ს.-დემოკრატებისა გ. ვეშაპელის შესახებ.

კ. ნინიძე (ს.-დ.) დღიურ წესრიგში არის გ. ვეშაპელის შეკითხვა მთავრობისადმი იმ 30 მილიონ მანეთის ბედის შესახებ, რომელიც რუსეთიდან მოუვდა სამხედრო კოლეგიას ჯარის ლიკვიდაციის მოსახდენათ, ჩვენი ფრაქციის სახელით ვაცხადებ, რომ ეს შეკითხვა მთავრობისადმი მიმართული არ არის, ის მთავრობას სრულებით არ ეხება, ამ შეკითხვაზე მსჯელობა უბრალოდ დროს დაკარგვა იქნება, ამიტომ მე ფრაქციის სახელით წინადადება შემომაქვს ეს შეკითხვა მოიხსნას დღიურ წესრიგიდან.

გ. ვეშაპელი (დამ. ნ.-დ.). მე მსურს დავასაბუთო, რომ ეს შეკითხვა ეხება მთავრობასაც, ამიტომ გთხოვთ მომცეთ ერთი საათი სალაპარაკო დროთ, როგორც ეს მიღებულია რეგლამენტის ძალით.

თავმჯდომარე რეგლამენტის 76 მუხლის ძალით თქვენ შეგიძლიანთ ილაპარაკოთ მხოლოდ 5 წუთს.

ი. წერეთელი. ეს არაჩვეულებრივი მდგომარეობა არის, ჩვეულებრივად პარლამენტი უკამათოდ ამტკიცებდა წარმოდგენილ დღის წესრიგს, ამ შემთხვევაში კი ჩვენმა ფრაქციამ მოითხოვა ამ საკითხის დღის წესრიგიდან მოხსნა, რადგანაც ის მთავრობას არ ეხება, ამიტომ მე წინადადება შემომაქვს კენჭის ყრამ გადაწყვიტოს საკითხი.

თავმჯდომარე: ეს მართლაც უხერხული მდგომარეობაა, ასეთი შემთხვევა ჯერ არ გვქონია. ეს შეკითხვა წინა სხდომაზე იყო დღის წესრიგში, მაშინ მის წინააღმდეგ არავინ წასულა. თუ შემოვიღებთ ასეთ პრეტენდენტს სხვა საქმეა.

არ. ჯაჯანაშვილი. ჯერ წესრიგი უნდა დამტკიცდეს და შემდეგ შეიძლება თითეულ კითხვაზე ლაპარაკი.

გ. ვეშაპელი. ეს შეკითხვა აუცილებლად უნდა დაისვას, რადგანაც ის ფულები გაფლანგულია, გარდა 8 მილიონისა. ეს 8 მილიონი დარჩა და ი. წერეთლის ფრაქციას სურს ეს თანხა გამოიყენოს პარტიული საქმეებისათვის, არჩევნების საწარმოებლად. (ორატორი ღვარძლიანი სიტყვებით ილაშქრებს ს. დემ. წინააღმდეგ).

რ. არსენიძე. ყოველი შეკითხვა შემოაქვთ დეპუტატებს ხოლმე და ისმება დღის წესრიგის ბოლოს. შემოტანილი შეკითხვა დაისვა კიდევაც თავის ალაგას. ეხება ის პარლამენტის საქმეს? თვითონ ვეშაპელმა განაცხადა, რომ ის ეხება ს.-დემოკრატიულ ფრაქციასო. თუ ის მთავრობას და პარლამენტს არ ეხება (ეს კი ნათელია, რომ არ ეხება) მაშინ ამისათვის არსებობს სხვადასხვა დაწესებულებები. პრესა, ჟურნალისტიკა, მიტინგი და სხ. იქ შეუძლია, ბ. ვეშაპელს რამდენიც უნდა იმდენი ილაპარაკოს.

თავმჯდომარე: ეს განსაკუთრებული შემთხვევაა. პრეზიდიუმს ამაზე მსჯელობა არ ჰქონია, ამიტომ კრებას 10 წუთით შევწყვეტ, რომ პრეზიდიუმმა თავისი შეხედულება გამოსთქვას.

კრება შეწყდა.

კრების განახლების შემდეგ მდივანი **ონიაშვილი** აცხადებს: პრეზიდიუმმა დადგინა, რომ კითხვის დღის წესრიგიდან ამოშლა შეუძლებელია, როცა იმ კითხვის გარჩევამდე მიაღწევს პარლამენტი, მაშინ იმის შესახებ სიტყვა ეძლევა ერთ მომხრეს და ერთ მოწინააღმდეგს 5 წუთს.

კანონ-პროექტი სახალხო მასწავლებელთა ნივთიერ მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ.

მომხსენებელი **ნ. ცინცაძე:** დადგა დრო, როცა ჩვენმა მთავრობამ და პარლამენტმა უდიდესი ყურადღება უნდა მიაქციონ სახალხო განათლებას. დღის წესრიგში დგას საყოველთაო სწავლა-განათლების შემოღება. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ საერობო ყრილობებმა, სადაც კი მოხდა, ყველგან აღიარეს საუცილებლობა საყოველთაო სწავლა განათლების შემოღებისა და უმთავრესი ყურადღება სწორედ ამ საკითხს მიაქცეს. ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ერობებთან ერთად ამის ცხოვრებაში გატარებას შევსძლებთ, მხოლოდ სანამ ამას განვახორციელებდეთ, მანამ აუცილებლათ უნდა მივაქციოთ ყურადღება სახალხო მასწავლებელთა უნუგეშო მდგომარეობას. რასაკვირველი, ჩვენ დღევანდელ პირობებში, როდესაც ჩვენი ფინანსიური მდგომარეობა კრიტიკულია, სავსებით, ჯეროვანად ვერ გავაუმჯობესებთ მასწავლებელთა მდგომარეობას, მაგრამ იმდენი მაინც უნდა მივსცეთ, რომ შესძლონ ფიზიკური არსებობის შენარჩუნება. დღეს სახალხო მასწავლებლები იღებენ თვეში 210 მან. ცხადია, რომ ეს მათ ვერ დაუკმაყოფილებს მინიმალურ მოთხოვნილებებს. ამიტომ საფინანსო და განათლების კომისიებმა ამას მიაქციეს ყურადღება და სახალხო მასწავლებლებს გაუდიდეს ჯამაგირი 400 მან.

პარლამენტმა წარმოდგენილი კანონ-პროექტი უკამათოდ მიიღო.

აკ. ს—უა

(დასასრული იქნება)

საზოგადოებრივი მოძრაობა გერმანიაში და ავსტრო-უნგრეთში

რეიხსტაგის მთავარ კომისიაში.

ბერლინი. დღეს, საერთო პოლიტიკურ მდგომარეობაზე მთავრობის განცხადების გამო, რეიხსტაგის მთავარ კომისიაში შეკრება სხდომა. დაესწრენ საიმპერიო კანცლერი, მინისტრები, მოკავშირეთა რწმუნებულები და აუარებელი დეპუტატები.

დეპუტატი **გრებერი** (ცენტრ.): სხდომა იმყოფება გუშინდელ ცნობის, დასავლეთით დამარცხების გავლენის ქვეშ. მდგომარეობა, ყველ შემთხვევაში, ისეთიც არ არ.ს, რომ თავები დავხაროთ. ჩვენ განვაგრძობთ მთავრობისა და ჯარისადმი ნდობას, რომლებიც განაგრძობენ თავიანთ მოვალეობის ასრულებას და შესძლებენ მოწინააღმდეგის გეგმის დაღვევას. ომის სასურველად გათავებისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს შინაურ ფრონტის ერთსულოვნობას, მთავრობისა და ხალხის შორის თანხმობას. ეს კიდევ ჯერო განმტკიცებულ იქნა ვიცე-კანცლერის სიტყვით შუტგარდტში. მან განავითარა მთავრობის პროგრამა, რომელიც მოწონებულ იქნა უმაღლესი სარდლების მიერ. ამ პროგრამის საფუძველზე უნდა შეერთდენ ყველა პარტიები და იმუშაონ მის გასატარებლად. რომ ჩვენ ხალხში ნამდვილი რწმენა განვამტკიცოთ, აუცილებელი საჭიროა აშკარა პოლიტიკა. უმაღლეს სარდლობამ ამას ხელი არ უნდა შეუშალოს. აუცილებელია მოთხოვნა, რომ მთავრობამ მოუწოდოს ზოგიერთ წინააღმდეგ პირებს მანამ, სანამ ზიანი გამოუსწორებელი გახდებოდეს.

ფინლიანდიის მდგომარეობის მოწესრიგება თვით ფინლიანდელებს უნდა მივანდოთ. გერმანიამ არავითარი გარანტია არ უნდა მისცეს ფინლიანდიის მომავალ მონარქს. უკრაინის ხალხი, თავისი ინტერესებისათვის დაუახლოვდა გერმანიას. ჩვენ უნდა დავეხმაროთ მათ და დავიცვათ მათი თვით გამორკვევა. დაპყრობილ ადგილებში აუცილებელია დაჩქარებით შევიტანოთ თვითმართველობა. სამხედრო გამგეობასთან საქმე უნდა გავათაოთ.

პოლონეთის შესახებ საინტერესოა მხოლოდ ის, რომ ჩვენ დღემდე ვერ გადავწყვიტეთ პოლონეთის საკითხი. როგორ მდგომარეობაშია პოლონეთის საქმე გერმანიაში? არავითარ შემთხვევაში პრუსიის პოლიტიკა არ უნდა გაგრძელდეს პოლონეთის საკითხში. ამ საკითხის მოწესრიგება აუცილებელია. შინაურ პოლიტიკაში საალყო წესების ძალაში დატოვება საბაბი იქნება მუდმივი ქანაობისა და რყევისა. მე დღეს კიდევ მოველი კანცლერის ახსნას იმის შესახებ, თუ რა ზომები უნდა მიიღოს მან ამ საკითხის შესახებ, (ცენტრალური ორგანიზაციის მოქმედება ფარული ბრძანებით ანადგურებს სამხედრო მინისტრ ფონ-შტეინს. ორგანიზაციების კრება შეთანხმებით ზავზე რეიხსტაგის რეზოლიუციის სახით აკრძალულია. თუ ჩემი მოთხოვნილება გამოიწვევს პოლიტიკურ შედეგებს, ჩვენ შეგვიძლია ამაზე პასუხი ვაგოთ. რეიხსტაგს არ შეუძლია დაუშვას, რომ მისი გადაწყვეტილება საალყო წესების შესახებ და კავშირის და კრებების თავის სურვილებზე გადალახულ იქნას თუ ასარჩევ რეფორმის კრებები, რომლის გადაწყვეტა პრუსიის მეფისაგან არის დამოკიდებული, აღკრძალულია და თუ ამაზე არ შეიძლება რამეს თქმა, ეს უბედურებაა. კანცლერმა უნდა აკრძალოს ისეთი მავნე მახინაციები, რომელიც პოლიტიკის წინააღმდეგ იქნება მიმართული. ამ კითხვების გადაჭრა სადღეისოა არამც თუ გერმანიის ხალხისათვის, არამედ შინაური ფრონტის მთლიანობის შესანახავად, რაც მთავარი ამოცანაა გერმანიის პოლიტიკისათვის.

დეპუტ **შეიდემანი** (სოც.-დემ.) აცხადებს: საიმპერატორო კანცლერმა თავის პირველ სიტყვაში რეიხსტაგში სთქვა, რომ მას ყავს პოლიტიკური მოწინააღმდეგენი და არა პირადი მტრები, ეს სიტყვა დღესაც ძალაში რჩება. საიმპერატორო კანცლერის პოლიტიკის მოწინააღმდეგენი ძლიერ გამრავლდნენ, მაგრამ ის, რაზედაც ჩვენ საჩივრის საბუთი გვაქვს ამ პოლიტიკის შესახებ, პრადათ კანცლერის წინააღმდეგ არ არის მიმართული. საქმე ეხება იმ საშვალებას, რომელსაც შეუძლია გამოგვიყვანოს ჩვენ ამ ომიდან. კანცლერმა ვერ შესძლო თავისი შეხედულებები გაეტარებია. სამხედრო დამარცხებამ ისეთი სასოწარკვეთილება შექმნა, რომ ყველა იმ აზრის იყო, რომ აღმოსავლეთის ზავის გამო გამარჯვება აუცილებლად ჩვენს ხელშია. ჩვენ ვიტანჯებით ჩვენი მტრების დაუფასებლობით, რასაც დაბჯენთებით გვაგონებდენ ჩვენ სამხედრო წრეები. მეორე მხრივ ჩვენი მტრების რწმენა, რომ ისინი შესძლებენ გერმანიის განადგურებას ილიუზიაა, მაგრამ ეს ილიუზია ომს აჭიანურებს. აუცილებელია ჩვენი სამხედრო მდგომარეობის დაწვრილებითი ახსნა. რაც უფრო ძლიერათ გამოვალთ ჩვენ ბრძოლის ასპარეზზე, მით უფრო დავიცავთ ჩვენ ჩვენ თავს დაპყრობის ილიუზიისაგან და სხვა, მით უფრო შეიძლება დაცვისათვის ხალხი დავიხმარეთ, განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, თუ მიმართავენ ხალხს დემოკრატიული რეფორმებით.

ბრესტ ლიტოვსკის ხელშეკრულობა არ ეთანხმება ჩვენს მოსაზრებას. ასეთი ზავი, რომელიც ჩვენ სწორად მიგვაჩნია, საშვალებას მოგვცემდა გადავარჩინა ჩვენი ჯარი აღმოსავლეთიდან, დასავლეთში. მაგრამ თუ ჩვენ ვერ შეძლებთ განვავითარებისუფლდეთ აღმოსავლეთში, ბალტიკურ მდგომარეობისაგან, მაშინ ჩვენ ვიქნებით ვექნათ ეს პოლიტიკური თვალსაზრისით. ფინლიანდიის შესახებ პოლიტიკაში ბევრი შეცდომებია დაშვებული. მე ძლიერ მინდა რომ მეფის ცოლის ძმა არ წავიდეს ფინლიანდიაში საზოგადოდ მეფის ხალხთან თამაში უნდა შეწყდეს. პრინცი გესენელი აფიცერი ვერ დასტოვებს გერმანიას და უარს ვერ ეტყვის ნაციონალობას. განა აქაც ისე მდგომარეობს საქმე, რომ უმაღლეს სამხედრო პირებს ყველაფრის უფლება აქვთ.

სახეში უნდა მივიღოთ რუსეთის ხალხთა თვითგამორკვევა.

ყოფილი, საგარეო საქმეთა მინისტრის ფონ-კიულმანის სამსახურიდან გასვლამ ავნო ზავის საქმეს, ვინაიდან კიულმანის სიტყვა არ იყო სასიამოვნო უმაღლესი სამხედრო პირთათვის და ან ძლიერ ადრე იყო ნათქვამი. დღეს მის სიტყვას ეთანხმებიან უმაღლეს სამხედრო წრეებში.

ავსტრო-უნგრეთის სამშვიდობო გამოსვლამ ისეთი შთაბეჭდილება დასტოვა, რომ ჩვენი კავშირი დაირღვა. შეიძლება ერთნაირი პარალელი გავიყვანოთ ამ გამოსვლისა და 1914 წლის ავსტრო-უნგრეთის სერბიის წინაშე ულტიმატუმის შორის. მთავრობის წინააღმდეგ, რომელიც რეიხსტაგის სამშვიდობო პროგრამის წინააღმდეგ მუშაობს, უნდა იქნეს ენერგიული ზომები მიღებული. სამხედრო მინისტრის ფონ შტეინის ფარული ბრძანება—ისეთი რამ არის, რომლის მსგავსი არც კი გაგონილა.

როცა კიულმანმა სთქვა ისეთი სიტყვა, რომელიც სასიამოვნო არ იყო უმაღლეს სამხედრო პირთათვის, ის დაუყონებლივ გადადგა თავისი ადგილიდან. აქ უმაღლესი სამხედრო პირი მოქმედებდა მთავრობის წინააღმდეგ და ის ისევ თავის ადგილზე დგას. ერთხელ უნდა ვსთქვათ აშკარათ: განაგებს ლიუდენდორფი და არა გერტლინი. მთავრობამ იცის კავშირისა და კრებების უფლების დარღვევაზე, მაგრამ ის ამის წინააღმდეგ არაფერს შვრება. ისევე სდგას საქმე ცენზურ ს შესახებ. ბელგიის კითხვაზე უნდა გველაპარაკნა უფრო ადრე და სულ სხვანაირათ. სუსტი დაპირებები ვერ გვიშველის ასეთ სერიოზულ დროს. უნდა მოვახდინოთ ძირითადი გადატეხა. თუ მთავრობა ამას ვერ შესძლებს, თუ ის საკმაოთ ძლიერი არ არის, ჩვენ უნდა დავიმორჩილოთ ის.

დეპ. ფიშბეკი (თავისუფალი მოაზრ.) აცხადებს: ჩვენ მტკიცედ გვწამს ჩვენი სამხედრო მდგომარეობის გამოკეთება. პოლიტიკური მართვა გამგეობის მიზანი უნდა იყოს ხალხის შინაური განმტკიცება. ჩვენ კიდევ უნდა დავამტკიცოთ, რომ ჩვენ თავდაცვითი ბრძოლას ვაწარმოებთ. პანგერმანელების კომპანიამ ხელი შეუშალა შეერთებას. ის პოლიტიკოსები, რომელნიც დაპყრობაზე ფიქრობენ უკანა რიგში უნდა მოექცენ, მათი წინააღმდეგ უნდა გამოვიდეს კანცლერი. წარსული მაგალითებიდან სჩანს, რომ თუ საალყო წესების ძირითადი შეცვლა არ მოხდა, შეუძლებელია ვიძულოთ სამხედრო პირები შესცვალონ თავიანთ შეფიცვა კავშირებისა და კრებების თავისუფლებაზე. მთავრობაში კეთილი სურვილია იმუშაონ ხალხთან და ხალხისათვის, მაგრამ ეს პრინციპი არ განხორციელდება, თუ თვით მთავრობა თავისი შემადგენლობით დემოკრატიული არ იქნება. მომავალ პოლიტიკისათვის აუცილებლად უნდა წარვადგინოთ რაიმე დებულება, როგორც პაპისნოტა, ის აუცილებლად გააძლიერებს, როგორც შინაურ ფრონტს, ისე ხალხის წინააღმდეგობას მტრების წინააღმდეგ. გინდენდენბურგსა და ლუდენდორფს ჩვენ ვენდობით, მაგრამ ისინი ჩათრეული არიან პოლიტიკურ უთანხმოებაში. უმაღლესი სარდლობა ყოველთვინ აწარმოებდა სხვა პოლიტიკას ვინემ სამინისტრო. ჩვენ ვენდობით ჩვენს სამხედრო ბელადებს, მაგრამ ისინი უნდა შეუთანხმოთ პოლიტიკურ კაბინეთს. ფინლიანდიისა და კურლიანდიის შესახებ ორატორმა განაცხადა: პოლიტიკური მდგომარეობა იმაში კი არ მდგომარეობს, რომ დინასტიას შერიფი შეეძლოს იმის შესახებ, თუ როგორ გაძლიეროს თავისი მამაპაპეული სიძლიერე.

აღმოსავლეთ მხარეებში გერმანიზაციების პოლიტიკა—შეცდომაა. იქაც განსაზღვრული პოლიტიკა უნდა იქნას ნაწარმოები. სიტყვა დინასტიასაც ეხება. საარჩევნო რეფორმებისა და სხვა კითხვებთან ცუდი დამოკიდებულება აღელვებდა ხალხს. ხალხმა უნდა იცოდეს, რომ ის თვითონ განაგებს თავის ბედს; სამშობლოსა და ტახტისათვის უნდა გავაკეთოთ ყოველივე რის გაკეთებაც კი შეიძლება, რომ ხალხი სასოწარკვეთილებაში არ ჩავარდეს. მთავრობამ ყოველივე უნდა იღონოს, რომ უსიამოვნება თავიდან მოიშოროს.

შტრეზემანი (ნაც. ლიბ.) აცხადებს, ჩვენც იმავე პროგრამას ვადგიეართ, რაც ვიცე-კანცლერმა განმარტა. ჩვენ შინაუ-

...ი ფრონტი მთლიანი უნდა გვქონდეს. თუ მთავრობა და უმაღლესი სარდლობა შეთანხმდებიან, ჩვენ ამ პროგრამას მივიღებთ. ჩვენ უარსაყოფთ რუსეთის შიდაურ საქმეში ჩარევას არამც თუ სამხედრო, არამედ პოლიტიკურ მოსაზრებითაც. საკმარისია, რომ გერმანიის საზოგადოებას სურს დაასუსტოს ჩვენი სამშვიდობო პოლიტიკის საფუძველი აღმოსავლეთით. რუსეთისაგან ამ მიწების გამოყოფა, ეჭვს გარეშეა. სადავოა მხოლოდ ის კითხვა, თუ როგორ ფორმაში ჩამოყალიბდება მათი ბედი.

ორატორი პროტესტს აცხადებს სამხედრო მინისტრის ფონ-შტეინის ბრძანების წინააღმდეგ და მოითხოვს საალყო წესის კანონის გატარებას. ის, რაც ეხება სწარმოებს, ყოველ მხრივ საზარალოა. ხალხს უძრავლესობა მოითხოვს პრუსიისათვის საარჩევნო რეფორმას. მთავრობამ ეჭვი არ უნდა გამოიწვიოს თავის სურვილში, რომ ეს კანონი გაატაროს. თუ აუცილებლობამ მოითხოვა, პრუსიის პარლამენტი უნდა დათხოვნილ იქნას. მაგრამ, რასაკვირველია, უკეთესი იქნებოდა თუ შეთანხმდებოდით. უნდა ვფიქროთ, რომ მთავრობა შეძლებს ბურგს უკან შექმნას მთლიანი ფრონტი.

გრ. გერედლინგის ახალი სიტყვა

ბერლინი. დღევანდელი კრების დასაწყისში რეიხსტაგში კანცლერმა განაცხადა, რომ იმას საფუძვლიანათ მიაჩნია ის საჩივრები, რომლებიც გუშინ განაცხადეს ყველა ორატორებმა ცენზურის შემოღებისა,—კავშირებისა და კრებების კანონის შესახებ. იმ ზოგიერთ სამწუხარო ფაქტების გავლენით რომელსაც ადგილი აქვს უკანასკნელ დროს, კანცლერი მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ თუ მხედველობაში მივიღებთ ომის გაგრძელებას, უნდა განვსაზღვროთ განსაკუთრებული რწმუნებულება ცენზურის, კავშირებისა და კრებების კანონის შესახებ. კანცლერმა დაგვარწმუნა, რომ მომავალ მთავარ კომისიის კრებაზე ნოემბერში ცვლილება მოხდება, რომელიც პასუხს აგებს სამართლიან საჩივრებზე.

დეპუტატი ვესტროპი (კონსერვატორი) თავს ესხმის დემოკრატიზაციისა და პარლამენტარიზაციის მიზნებს უპირველესად ყოვლისა იმიტომ რომ ფართე წრეებში ეშინიათ, რომ მტრებისთვის ისე საჭიროველ სოციალ-დემოკრატების გავლენის გაძლიერებას შეუძლია მიგვიყვანოს რითაც უნდა დაჯდეს ზავის ჩამოგდებამდე ჩვენ დღესაც არ უარვყოფთ ჩვენს შეხედულებას, ბელგიის კითხვასა სამხედრო ზარალის ანაზღაურების შესახებ. ჩვენ ვიბრძოლებთ მანამ, სანამ მტერი იძულებული იქნება იცნოს გერმანიის აუცილებელი მოთხოვნილება.

დამოუკიდებელი სოციალ-დემოკრატი ლედებური აცხადებს, რომ უბედური სამხედრო – ბიუროკრატიულმა სისტემამ ძლიერ ბევრი მავნებლობა მოგვტანა და მომავალში ჩვენ ამას ვერ შეურიგდებით. გერმანიის ხალხმა თვითონ უნდა გადაწყვიტოს, თუ როგორ უნდა მოეწყოს მისი მართვა გამგეობა. დღევანდელი კანცლერის განცხადება, ყველასაგან გამოთქმულ სურვილებისადმი, კომპრომისს ნიშნავდა.

მთავრობაში

სურამის საფეხიანტრო საავათმყოფოს შენობის დამთავრების შესახებ, მოეთხოვოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დასკვნა მედიკო სანიტარული განყოფილებისა.

შინაგან საქმეთა მინისტრის კანონპროექტი წარედგინოს საქართველოს პარლამენტს იმ სახით, როგორც ის შემუშავებულია შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ. კანონის ცხოვრებაში გატარება მიენდოს შინაგან საქმეთა და სახალხო განათლების მინისტრებს შეთანხმებით.

———

დამტკიცდეს სამხედრო მინისტრის მიერ საკრედიტო დაწესებულებებში ყოფილ კავკასიის ლაშქარის შეტანილ ნივთებზე დადებული „არესტი“.

———

მიენდოს ფინანსთა, იუსტიციის და სამხედრო მინისტრებს წარმოადგინონ ხსენებულ საკითხის შესახებ დაწვრილებითი მოხსენება.

———

1 ქრისტეშობისთვემდე გაგრძელდეს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ საოლქვიდაციო განყოფილების მოქმედება.

———

10000000 მანეთის ფონდიდან გაეხსნას ფინანსთა მინისტრს 6,826 მან 28 კაპ. კრედიტი თფილისის გუბერნიისა და ზაქათალის ოლქის გაუქმებულ საქართნო ინსპექციის მოხელეთა შტატს გარეშე დახმარებისათვის.

———

რადგან სახაზინოებში საგერბო ქაღალდები ილევა, ბანდეროლები და სხვა ბლანკები, ამისათვის მიღებულ იქნეს ფინანსთა მინისტრის მოხსენებაში აღნიშნული ზომები: სახელმწიფოს ნიშნებისა და ბლანკების ადგილად მოწყობისათვის.

———

ყოფილ ამიერ-კავკასიის კომისარიატის 1918 წლის 14 იანვრის დეკრეტის განმარტების წარმოდგენა მიენდოს რუსეთის სამინისტროსთან არსებულ საოლქვიდაციო განყოფილების მოქმედებას.

———

10000000 მანეთის ფონდიდან გაეხსნას ფინანსთა მინისტრს 6,826 მან 28 კაპ. კრედიტი თფილისის გუბერნიისა და ზაქათალის ოლქის გაუქმებულ საქართნო ინსპექციის მოხელეთა შტატს გარეშე დახმარებისათვის.

———

რადგან სახაზინოებში საგერბო ქაღალდები ილევა, ბანდეროლები და სხვა ბლანკები, ამისათვის მიღებულ იქნეს ფინანსთა მინისტრის მოხსენებაში აღნიშნული ზომები: სახელმწიფოს ნიშნებისა და ბლანკების ადგილად მოწყობისათვის.

———

ყოფილ ამიერ-კავკასიის კომისარიატის 1918 წლის 14 იანვრის დეკრეტის განმარტების წარმოდგენა მიენდოს რუსეთის სამინისტროსთან არსებულ იურიდიულ სათათბიროს ერთი კვირის განმავლობაში.

———

გაუქმდეს ახალციხისა და ახალქალაქის სახაზინოები სალიკვიდაციო ფულის მიუცემლად.

ახალი ამბები

პარასკევს, 18 ამ თვეს, საღ. 6 ს. თვითმართველობის დარბაზში, დანიშნულია შეერთებული სხდომა თფილისის კომიტეტის და ყველა რაიონულ კოლექტივებისა. საოლქო კომიტეტის წევრები გააკეთებენ მოხსენებებს სხვადასხვა კითხვებზე, რომლებიც შეტანილია მომავალ პარტიულ ყრილობის დღის წესრიგში. ყველას დასწრება სავალდებულოა.

◆ **პარლამენტის კრება.** დღეს 17 ოქტომბერს შუადღის 12 საათზე შესდგება საქართველოს პარლამენტის არაჩვეულებრივი დახურული სხდომა საქართველოს საზავო დელეგაციის წევრის ნ. ნაკოლაძის მოხსენების მოსასმენად.

◆ **მთავრობამ** მიანდო გზათა მიმოსვლის მინისტრს აცნობოს ადერბეიჯანის მთავრობას, რომ ის პირობები, რომლის თანახმად უკანასკნელი უშვებს ნავთს საქართველოს რესპუბლიკისათვის, მიუღებელია.

— მთავრობამ დაადგინა შექმნას კერძო ორგანო, რომელიც განაგებდეს იქნება სახელმწიფოებრივი ჯანმრთელობის საქმეს იმ პირობით, რომ ეს ორგანო არ ჩაერევა ერობისა და ქალაქის ამ საქმეში ადგილობრივად მუშაობაში.

◆ **მიწად-მოქმედების** სამინისტროს ატყობინებენ, რომ მიღებ კომისიას აქამდე ჩაუბარებიათ 138,000 დესეტინა ტყე.

◆ **ფოსტა ტელეგრაფი სოფლებში.** შინაგან საქ სამინისტრომ დაადგინა ყველა სოფლის საზოგადოებაში დაარსებულ იქნას ფოსტა-ტელეგრაფის კანტელეფონის სადგური ამისათვის ყველა სასოფლო საზოგადოება ვალდებულია გამოაწყოს ბოძები, ორმოები ამოთხაროს და დაუთმოს ფოსტა-ტელეგრაფს უფასოდ ოთხ ოთახიანი სახლი. ამის გარდა ყველა სასოფლო საზოგადოებამ 2,500 მანეთი უნდა შემოიტანოს საჭირო ქონების საყიდლად. ტელეგრაფით სარგებლობისათვის სასოფლო საზოგადოებამ 500 მანეთი უნდა გადაიხადოს ფოსტის გადატანა სასოფლო მილიციელებს მიენდობათ. ამ საქმისათვის შინაგან საქმეთა სამინისტრომ გადასდო 1.786000 მან. და 200,000 მანეთი საჭირო ნივთების შესაძენად.

◆ **გურიის ცენტრალურ** კომიტეტის პრეზიდიუმი აცხადებს, რომ ოკისთვის დანიშნული კრება გადადგა 26 ოქტომბრისათვის.

◆ **ოსეთში.** ცხინვალის რაიონიდან ერობაში გავიდნენ მხოლოდ სოციალ-დემოკრატები, რომლებმაც მიიღეს 7,000 ხმა. მთის ოსებში არჩევნები ჯერ არ მომხდარა, მიუხედავათ იმისა რომ ოსების საბჭომ ეს გადასწყვიტა. მიზეზი სოც. რევოლიუციონერების ბოიკოტია. ისინი მოითხოვენ ოსეთის გამოყოფას ცალკე საერობო ოლქათ. ამჟამათ ცხინვალში ოსების საბჭოს ყრილობაა. როგორც მოხსენებიდან სჩანს შედარებითი სიწყნარე ჩამოვარდა: იარაღს იყრიან ყაჩაღებს სდევნიან, მილიცია არ ყოფნით, მთავრობას სთხოვენ თანხას მილიციის გასაძლიერებლათ. საქართველოს პარლამენტში ოსებმა ამოირჩიეს გიორგი გაგლოევი და ალექსანდრე თიბილოვი.

◆ **მატყლი.** ახალ-გორიდან (დუშეთის მაზრა) სასოფლო კომისიას ატყობინებენ, რომ იქ 20,000 ფუთზე მეტი მატყლი არის დამზადებული, რომლის ყიდვასაც ჩარჩები აპირებენ. საჭიროა ყურადღების მიქცევა.

◆ **გორის მაზრის** პარტიული ყრილობა სხვადასხვა მიზეზების გამო გადაიდო 20 ოქტომბრისათვის. ყრილობა გაიხსნება დილის ათ საათზე.

◆ **თფილისის სახალხო უნივერსიტეტში** კვირას 20 ოქტომბერს გაიმართება საღამო კარლ მარქსის დაბადებიდან 100 წლის შესრულების აღსანიშნავათ. მოხსენებას გააკეთებენ სვხადასხვა ლექტორები. დასასრულ დაიდგმება ცოცხალი სურათები. საღამოში მონაწილეობას მიიღებს სახალხო კონსერვატორიის გუნდიც.

◆ **შაქარი.** ცენტრალურ სასურსათო საბჭოს საწყობებიდან ქალაქის სასურსათო განაწილებას და კოოპერატივთა კავშირს შაქარი დაუთმეს ფუთი 105 მანეთად, ხოლო ფხვნილი 97 მან 80 კაპეიკი.

◆ **ამიერ კავკასიის** კერძო უნივერსიტეტის კლინიკების მოსაწყობათ ქალაქის გამგეობამ დაადგინა დაუთმოს თავის ღირებულებად 25 პროცენტის მიმატებით საამშენებლო მასალა.

◆ **ქალაქის გამგეობამ** დაადგინა: სახალხო სახლში ერთი ორად გაადიდოს ბილეთების ფასი.

◆ **შეშა.** კომერსანტი ხოშტარია ქალაქის დაპირდა შეშის დამზადებას მცხოვრებლებისათვის იმ პირობით, რომ მცხოვრებლებმა ავანსი მისცენ მას. ქალაქის გამგეობამ ეს წინადადება მიიღო.

◆ **თფ. მილიციონერთა დადგენილება.** თფილისის მილიციონერებმა დადგინეს, პროფესიონალური კავშირის საშუალებით იშუამდგომლონ, რომ სამსახურიდან დაითხოვონ ის მილიციონერები, რომელთაც პოლიციაში უმსახურნიათ.

◆ **დატუსაღება.** სისხლის სამართლის მილიციამ დატუსაღა ქუთაისის ყოფილი პოლიციის უფროსი ტერ-ანტონიანცი.

◆ **გაძარცვა.** 14 ოქტომბერს საღამოს 9 საათზე, ქსენიის ქუჩაზე, გეორგიევის ბინიდან ბორტმომქმედებმა წაიღეს 4,000 მანეთი ფულად და 100 მანეთის სხვადასხვა ნივთები.

ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲐ.

დღეს, საღამოს სრულ 5 საათზე ბიუროს ბინაზე შესდგება მეორე რაიონის კოლექტივის წევრთა მორიგი სხდომა. დასწრება სავალდებულოა.

— დღეს, 17 ოქტომბერს მეექვსე სავაჟო გიმნაზიაში საღ. 7 საათზე დანიშნულია მეოთხე რაიონის კოლექტივის წევრთა მორიგი კრება.

— დღეს 17 ოქტომბერს, საღამოს 6 საათზე კოლექტივის ბინაზე დანიშნულია მეექვსე რაიონულ კოლექტივის წევრთა მორიგი კრება, ამხანაგებს სთხოვენ ნუ დაიგვიანებენ დანიშნულ დროზე.

ᲞᲠᲝᲒᲘᲝᲜᲘᲡ ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲐ.

ახალქალაქის რაიონი (გორის მაზრა. ქართლი). გორის სამაზრო საერობო წევრების არჩევნები ახალქალაქის რაიონში მოხდა 29 სექტემბერს, აქ სოციალ დემოკრატიული პარტია გამოვიდა დამოუკიდებლათ, არჩევნებში მონაწილეობას იღებდა მხოლოდ ორი პარტია, სოციალ დემოკრატები და სოციალისტ-ფედერალისტები, სხვა პარტიებს არჩევნებში მონაწილეობა არ მიუღიათ.

არჩევნების შედეგი ასეთია:

ახალქალაქის საზოგადოებაში მიიღო:

ს. ახ.-ქ. ს.-დ.	№ 1 186 ხმა		ს.-ფ. № 2 31 ხმა	
ს. გარიყულა	— 210 —		— — 9	—
ს. ჩოჩეთში	— 180 —		— — 9	—
ს. ერთაწმინდა	526 —		— — 22	—
ს. ახალციხე	— 438 —		— — 0	—
ს. ნოსტე	— 215 —		— — 0	—
ს. ცხავერი	— 169 —		— — 0	—
მთის ნაწილი	— 347 —		— — 0	—
სულ ახ.-ქალ. საზოგად.	— 2271 —		— — 65	—

სოფ. მეტეხის საზოგადოება.

ს. მეტეხი	№ 1 767 ხმ		№ 2 12 ხმ.	
ს. ქვემო გომი	— 460 —		— 0	—
ს. ყარაღაჯი	— 537 —		— 0	—
ს. ზემოხანდაკი	— 460 —		— 5	—
ს. სასირეთი და ბარნაბიანთკარი	287 —		— 12	—
სულ მეტ. საზ. № 1	2511 —		— 29	—

ნიჩბისის საზოგადოება.

ს. ნიჩბ. მთის ნაწ.	№ 1 805 ხმ.		№ 2 0 ხმ.	
ს. ძეგვი	— 835 —		— 0	„
სულ ნიჩბ. საზ.	— 1640 —		— 0	„

ს. კავთის ხევის საზოგადოება.

ს. კავთის-ხევში	№ 1 747 ხმ.		№ 2 5 ხმ.	
ს. წინარეხში	— 17 „		— 295	„
ს. თელადგორი	— 342 „		— 0	„
ს. ქვემო ხანდაკი	— 179 „		— 0	„
მთის ნაწილი	— 424 „		— 10	„
სულ კავთ. ხ. საზ.	— 1709 „		— 310	„

ს. დუეხის საზოგადოება.

ს. დუეხი	№ 1 651 ხმ.		№ 2 0 ხმ.	
ს. ხოვლე	— 520 „		— 0	„
ს. ქახვრელი	— 314 „		— 0	„
სულ დუეხ. ს.	— 1485 „		— 0	„

ს. ახალ ხოფლის საზოგადოება.

ახალ სოფლის საზოგადოებაში იყო ორი მოძრავი ყუთი. სულ ხმა მისცა № 1—1425, № 2—0. სულ ახალქალაქის რაიონში სოციალ-დემოკრატების პირველმა ნომერმა მიიღო 11041 ხმა. სოციალისტ ფედერალისტების მეორე ნომერმა 404 ხმა.

პროფესორ ცუგმაიერის ნაამგოგი

გერმანიის დელეგაციის საინფორმაციო ბიუროს თავმჯდომარე პროფესორ ცუგმაიერს შემდეგი უთქვამს:

ბულგარეთი.

ბულგარეთის სატახტო ქალაქში, სოფიაში საფრანგეთის ერთი პოლკი უკვე შევიდა უომრად. ავსტრო უნგრეთის და გერმანიის ჯარს უკავია ამ ჟამად ბალკანეთის უმთავრესი მთა-გრეხილი, სახელდობრ ამ ხაზზე: ალესკოვარს-პირაკი-შიპკა. ვარნა კი გერმანელების ხელშია. ვინიცობაა გერმანელებს რაიმე მოსაზრებით მოუხდათ ამ ქალაქის დაცლა, იმ შემთხვევაში, ყოველივე სამხედრო მასალები და აგრეთვე სანოვაგე თავის დროზე იქნება იქიდან გაზიდული.

დასავლეთის ფრონტი.

საზოგადოთ დაწვრილებით ცნობებს ამ ფრონტის შესახებ და ამ ცნობების ობიექტიურ დაფასებას იძლევა „კავკაპოსტ“-ში ბ. ბერკე ვისაც უნდა იქონიოს სწორი წარმოდგენა ამ ფრონტზე და დღევანდელ ბრძოლაზე, მან ამ ავტორის წერილებს თავდაყური უნდა ადევნოს. ინგლის საფრანგეთს უნდოდათ ყოველივე ღონისძიებით ზამთრის დასაწყისამდე მიეღწიათ დიდ მნიშვნელოვან შედეგებისათვის; მაგრამ ამ მიზნის განხორციელებიდან ისინი დღესაც შორს არიან. ამავე დროს ზამთრის მოახლოვება გეგმას რევს იმით, რომ შავ კანიანები, რომელთა რიცხვი დასავლეთ ფრონტზე მცირედი არ არის სიცივეების დაწყებისთანავე ჰკარგავენ ბრძოლის უნარს, რადგანაც ყველა ისინი თბილ ქვეყნებიდან არიან „მორეკილი“, იმ თბილ ქვეყნებიდან, სადაც ზამთარი სრულიად არ იცის. ამიტომ ისინი სიცივეს არ არიან მიჩვეულნი

ინგლის საფრანგეთის დასუსტება და ამერიკის გაძლიერება.

თუ რომ ომი კიდევ გაგრძელდა ამ ზამთარში და შემდეგშიაც, ეს იმის მომასწავებელი იქნება, რომ ამერიკას დღითი-დღე მოემატება ძლიერება ყოველის მხრით, განსაკუთრებით კი ნივთიერი აყვავების მხრით, და იმავე დროს ინგლისი და საფრანგეთი სუსტდებიან. ეს ცხადია თავის თავად. ამერიკის მოთხოვნა, რათა ზღვაზე და ოკეანეზე ყოველგან ღია კარების და თავისუფალი ვაჭრობის პრინციპი იქნეს აღიარებული, ნიშნავს იმავე გაძლიერებას ამერიკასას და ინგლისის დასუსტებას, რაზედაც, რასაკვირველია, ინგლისი ეცდება არ დასთანხმდეს. საზოგადოთ უნდა ითქვას, რომ ამერიკა სრულიადაც არ არის დაინტერესებული ომის მალე გათავებაში; პირიქით ომი ამდიდრებს ამერიკას და ამიტომაც რაც დიდხანს გაგრძელდება ის, ამერიკისათვის მით უფრო ხელსაყრელია.

წინასწარი ზავის ჩამოგდების შესახებ.

ვილსონის ნოტაში ნათქვამია, რომ წინასწარ ზავის ჩამოგდების შესახებ მხოლოდ მაშინ შეიძლება ლაპარაკი, თუ გერმანია დაპყრობილ ადგილებიდან დაუყოვნებლივ გაიყვანს ჯარს, ეს კი ნიშნავს იმას, რომ წინასწარ ზავზე ლაპარაკი შეუძლებელი ხდება. თუ კი ჩვენ არ გვენდობიან და მოითხოვენ ჩვენი ჯარის გაყვანას, მაშინ ჩვენ რა საბუთის ძალით უნდა ვენდოთ ჩვენ მტრებს და დაუთმოთ ჩვენ მიერ დაკავებული ადგილები. უნდა გაგახსენოთ ამავე დროს ის გარემოებაც, რომ 1871 წელს, გერმანია-საფრანგეთის ომის დროს, თუმცა წინასწარი ზავი არ ყოფილა მიღებულა არც ერთი მხრიდან, მაგრამ მიუხედავათ ამისა პირდაპირ ზავზე დაიწყეს ლაპარაკი, ომი კი თავის თავათ გრძელდებოდა. შეიძლება ეს მაგალითი ახლაც განმეორდეს.

კიდევ საქართველოდან გერმანელი ჯარის გაყვანის შესახებ.

არა ერთხელ გვითქვამს, რომ ეს უბრალო ჭორია, და სხვა არაფერი. ამ საკითხში მხოლოდ ერთ ცვლილებას აქვს ადგილი; ეს ისაა, რომ ნაწილი გერმანელი კავალერიისა, რომელიც საქართველოში სდგას, იქნება შეცვლილი ქვეითი ჯარით.

ინგლისელების მიერ ბაქოს მიტოვების შესახებ.

ინგლისელებმა ბაქო დიდი სიჩქარით მიატოვეს. ამ სიჩქარემ იმ ზომამდე მიაღწია, რომ მათ ვერც კი მოასწრეს გადაეხადათ ვალი იმ სასტუმროებისათვის, რომელშიდაც მათ ჰქონდათ თავისი შტაბები. მაგალითად, სასტუმრო „ევროპის“ ვალი გაჰყავთ 70,000 და „მეტროპოლის“ 40,000 მანეთი. არ მიუციათ ჯამაგირი მოსამსახურეებისათვისაც ინგლისელი კონსული მენტდონელი და გენერალი დესტერაილი, რომელიც იყო ინგლისელი ჯარის უფროსი სარდალი ბაქოში, მოვიდენ თუ არა ენზელში, ორ ვენი სამსახურიდან დათხოვნილ იქნენ ისინი აიმედებდენ ბაქოს მცველებს, რომ მალე მოვა ენზელიდან 10.000 ინგლისელი და ბაქოს დაცვის საქმეს უზრუნველჰყოფენო. ამიტომ ბაქოს გარნიზონმა, რომელმაც მიიღო ოსმალოს ჯარის უფროსისაგან, ქალაქის მშვიდობიანის გზით ჩაბარებისათვის ულტიმატუმი, უარი განაცხადა ამ წინადადებაზე და მით აიძულა ოსმალეთს ჯარი ძალით და იარაღის საშუალებით აეღო ბაქო. რომ ეს ასე არ მომხდარიყო, მაშინ იმ სისხლის ღვრას, რომელსაც ადგილი ჰქონდა, როგორც ქალაქის აღების დროს, ისე ქალაქში შესვლის შემდეგ, თავიდან აიცილებდა ქალაქი ბაქო. მაგრამ ინგლისელებს სხვა სისხლის დაღვრის ჯავრი არა აქვთ, სამაგიეროთ, როცა ქალაქის მცხოვრებთ დიდი საფრთხე მოელოდათ, მაშინ ინგლისელები დაუყოვნებლივ ჩასხდნენ ნავებში და მიატოვეს ქალაქი ბედის ანაბარათ.

6 მილიარდის კონტრიბუციის შესახებ.

არავითარ განსაკუთრებულ კონტრიბუციას, როგორც ვიცით, ბრესტ ლიტოვსკის ხელშეკრულების თანახმათ, გერმანია არ მოითხოვს, მხოლოდ რუსეთი ვალდებულია აანაზღაუროს ის ზარალი, რომელიც რუსეთში გერმანელებს მიაყენეს. ალბათ ამას თუ უწოდებენ, შეცდომით რასაკვირველია, ზოგიერთ გაზეთებში კონტრიბუციას.

ᲔᲠᲝᲒᲐ ᲗᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲛᲐᲖᲠᲐᲨᲘ

11 ოქტომბერს თფილისში შესდგა თათბირი მაზრის ერობის ხმოსნებისა. დაესწრო 20 ხმოსანი, აგრეთვე მოწვეული იყვენ სხვადასხვა სოციალისტები და დაინტერესებული პირი. თავმჯდომარეთ აირჩიეს ასათიანი, მდივნათ მ. იშხანოვი; გასარჩევი იყო შემდეგი კითხვები: 1) ერობის არჩევნების საქმე მაზრაში, 2) ერობის წვრილი ერთეულები და მაზრის უბნებათ დაყოფა, 3) ადმინისტრაციის და სასამართლოების მოწყობა მაზრაში, 4) სასურსათო საქმე, 5) საეკონომო და სასანიტარო, 6) სწავლა-განათლება, 7) საბეითლო და პირუტყვების დაზღვევა, 8) სამეურნეო დახმარება, მცხოვრებთათვის, 9) გზები, 10) ალმაშენებლობა, 11) ხანძალი და მისგან დაზღვევა, 12) სტატიკის ორგანიზაციის მოწყობა, 13) ფოსტა-ტელ. და ტელეფ., 14) ერობის ბიუჯეტი (გადასახადები, სესხები და სხ.), 15) ერობის გამგეობის შექმნა, შტატი მოსამსახურეების და მათი ჯამაგირი, 16) საჭირო ხარჯთ-აღრიცხვა ერობის გამგეობისა, 17) სხვადასხვა ქონების მიღება, 18) შენობის გამოძებნა.

კამათის შემდეგ გადაწყდა აირჩიონ კომისიების: 1 და 2 კითხვა მიენდო მ. იშხანოვს, 3 ლ. ასათიანს, 4—კ. ქყონიას, 5—რუხაძის და საღარაძეს, 6—ბერძენიშვილს, 7—გუბერნიის ბეითალს ახმეტელაშვილს, 8—მ. ქარცივაძეს და დ. კიხაევს, 9 და 10 გუბ. ინჟინერს ავსარქისოვს, 11—ღიად დარჩა, 12—დ. კიხაევს, 13—გ. გაგლოევს, სტურუას და იშხანოვს, 14—მიენდო ალმ. კომიტ. პრეზიდიუმს მოიწვიოს მცოდნე პირები, 15—მამულაშვილს და ს. ბესელიძეს, 16—მ. ქარცივაძეს, მ. იშხანოვს და ბადაშვილს და 17—18—მიენდო სამაზრ. ალმასრულ. კომიტ. პრეზიდიუმს გააკეთოს მოხსენება. ყველა ზემოაღნიშნულ პირებსა აქვთ უფლება კოოპტაციის საშუალებით მოიწვიონ სპეციალისტები და ორი კვირის შემდეგ წამოაყენონ დასაბუთებული მოხსენება. გადაწყვეტილია სამი კვირის შემდეგ მოიწვიონ ერობის ხმოსანთა ყრილობა, რომელიც ჩაუყრის საძირკველს თფილისის მაზრაში ერობის საქმეს.

ო. მაშოშვილი.

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘ.

მკითხველს მოეხსენება, რომ ძველად რეაქციის დროს ქუთაისის სახალხო უნივერსიტეტი ითვლებოდა ერთ დემოკრატიულ დაწესებულებათ, რომელსაც თვითგანვითარების სხვა შექონდა აქაურ მუშებში—იმ ხანებში ეს დაწესებულება თავისი კულტურულ მუშაობით მეტათ ცოცხალ დაწესებულებათ ითვლებოდა. მაგრამ რევოლიუციის პირველ დღეების შემდეგ ამ დაწესებულების მუშაობა მინელდა, თითქმის სრულიად აღარ ჩნდა ამ ორგანიზაციის მუშაობა. ამას რასაკვირველია ქონდა თავისი გასამართლებელი საბუთები. მთელი ის ძალები, რომელნიც თავს იყრიდენ ამ ორგანიზაციაში, რევოლიუციამ მოთხოვა თავის ორგანიზაციებში სამუშევრათ. აი ამ გარემოებამ შეაჩერა ამ დაწესებულების მუშაობა ამ რევოლიუციის დროს. ამ უკანასკნელათ კვლავ მეტათ საჭირო შეიქნა კულტ. მუშაობის გაჩაღება. ამ გარემოებას დიდი ყურადღებია მიაქცია სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობის წევრებმა, რომლებიც ქუთაისში იმყოფებოდენ. 5 ოქტომბერს შრომის ბირჟის ბინაზე მოხდა სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობის კრება ამხ. ვლ. ქუთათელაძის თავმჯდომარეობით კრებამ იქონია მსჯელობა მომავალი მუშაობის შესახებ და დაადგინა შემდეგი: მოეწყოს საღამოს კურსები და აგრეთვე სისტემატიურათ ლექციების კითხვა. საერთოდ მუშაობის შესახებ მოწვეული იქნას ლექტორთა კრება გამგეობასთან ერთად მუშაობის გეგმის შესამუშავებლათ. რადგანაც გამგეობის პრეზიდიუმის წევრები აქ არ იმყოფებიან, ამიტომ კრებამ საჭიროდ დაინახა არჩეული იქნას ახალი დროებითი პრეზიდიუმი, რომელიც უხელმძღვანელებს გამგეობის მუშაობას. პრეზიდიუმში არჩეული იქნა შემდეგი პირები: თავმჯდომარეთ ვლ. ქუთათელაძე, მდივნათ ი. წიქორიძე და მოლარეთ ლ. მეძმარიაშვილი. ამასთან ერთად დადგენილ იქნა, იმ გამგეობის წევრები, რომლებიც ირიცხებიან გამგეობაში, ეცნობოს მომავალი კრების დრო და თუ არ გამოცხადენ იმ შემთხვევაში ოფიციალურად ეცნობოს გამგეობას, სურთ თუ არა მუშაობა, რათა შესაძლებელი იქნას კომიტეტების მოწვევა. როგორც ამ კრების ანგარიშიდან სჩანს გამგეობას განუხილებია მუშაობა. ეს მეტათ სასიამოვნო არის. გამგეობამ ჩემის აზრით მეტი ყურადღებით და დაჩქარებით უნდა მოაწყოს საღამოს კურსები. სადაც სისტემატიური მეცადინეობა უნდა მოეწყოს. ჩვენ კარგათ გვახსოვს, თუ რა ნაყოფი მოუტანა წარსულში საღამოს კურსებმა ქუთაისის მუშებს, და დარწმუნებული ვარ ეხლა უფრო მეტი ნაყოფერი იქნება. დარწმუნებული ვარ, რომ [illegible] ვირსიტეტის გამგეობა დაჩქარებს მუშაობას და [illegible] ქუთაისის დემოკრატიას დადგეს გათვითცნობიერების გზას. ამ მხრივ საჭიროა ყველამ დახმარება აღმოუჩინოს სახ. უნივერსიტეტის გამგეობას თავის მუშაობაში.

ი. ხადემეტროველი.

ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲡ

მდივნის ა. ჭუმბაძის საპასუხოთ

განათლების სამინისტროს სახელით მინისტრის მდივანი ბ ნი ა. ჭუმბაძე გრძელი განმარტებით გამოეხმაურა ჩემს წერილს; მაგრამ პასუხის ღირსება მის სიგრძეში არ გამოიხატება. ბ-ნი ჭუმბაძე გვერდს უვლის პირდაპირ დასმულ კითხვებს და მათ წაფიზეჩებას სცდილობს, რაც სრულიად არ შეეფერება განათლების სამინისტროს. მე ჩემს წერილში არც ერთხელ არ მიხსენებია ცენზი, რომლის მოტრფიალე არა ვარ: ქალალდის ნაკუწს ჩემს თვალში დიდი ფასი არა აქვს; მე ჩემს წერილში მოგახსენებდით მასწავლებლის მომზადებაზე და არა მის ცენზზე. ბ ნი ა. ჭუმბაძე კი ამტკიცებს, რომ უცენზო მასწავლებლების დამტკიცებაც შეიძლება, რაკი ცენზიანები არა გვყავსო. დიახ, შეიძლება, მაგრამ არა ყველა უცენზოსი, არამედ იმათი, რომელთაც შესაფერი მომზადება აქვთ.

შემდეგ განათლების მინისტრის მდივანი გადადის გ. ბერიძეზე და მოჰყავს პედაგოგიურ საბჭოს და დირექტორის მიერ მიცემული ატესტაცია. უკანასკნელთ ვეთანხმები, რომ ბერიძე შრომის მოყვარე კაცია მაგრამ ატესტაცია კი მაინც გადაჭარბებულათ მიმაჩნია,—ასეთი ატესტაცია თვით პესტალოცსაც კი შეეხარბებოდა. აქ საინტერესოა ერთი რამ: როგორც განათლების მინისტრის მდივნის წერილიდან სჩანს გ. ბერიძის შესახებ შუამდგომლობაზე „მინისტრის ამხანაგის წარწერაა: დამტკიცდეს თანახმათ შუამდგომლობისა **უმცროს კლასების** მასწავლებლად“. მინისტრის მდივანი კარგს იზამდა, თუ მას წაეკითხა რომარკა იმ ქალალდის, რომელიც ხონის გიმნაზიის დირექტორს გაეგზავნა სა ინისტროდან; ამ ქალალდში სწერია, რომ გ. ბერიძე მტკიცდება **გიმნაზიის ქართულ ენის მასწავლებლად**, მაშასადამე ზედა კლასებისაც, მხოლოდ აღნიშნული არ არის, რომ უმცროს კლასების მასწავლებლად. განა დასაშვებია ასეთი „შეცდომა“?

ა. ჭუმბაძე ბრძანებს, რომ „სამინისტრო დიდის სიფრთხილით ეკიდება ყოველ უცენზო მასწავლებლის დანიშვნას: განსაკუთრებით ყურადღებას აქცევს მასწავლებლის საერთო მომზადებას, საგნის ცოდნას და ამ შემთხვევაში სავსებით ემყარება სკოლის ხელმძღვანელისა, პედაგოგიურ რჩევისა და სათანადოთ დანიშნულ კომისიების ატესტაციას“. ვთხოვ მინისტრის მდივანს მიპასუხოს,—რას ემყარებოდა სამინისტრო მღვ. ი. რუხაძის შტატის მასწავლებლად დამტკიცების დროს? იქნებ ამ უკანასკნელის შუამდგომლობაზეც არის დირექტორის წარწერა, რომ ი. რუხაძე პესტალოცს არ ჩამოუვარდება?

საინტერესოა ვიცოდეთ აგრეთვე, რა მოსაზრებით ხელმძღვანელობდა სამინისტრო, როდესაც ზევით დასახელებულ მასწავლებლებს შტატის მასწავლებლებათ ამტკიცებდა 1918 წლის 1 იანვრიდან და არა დღიდან დამტკიცებისა? როგორც ჩემს პირველ წერილში განვმარტე, ასეთი წესი გიმნაზიას ვალდებულს ხდის რამდენიმე ათასი მანეთი ზედმეტი დახარჯოს.

სასურველია აქ დასმულ კითხვებზე მივიღოთ პირდაპირი და ნათელი პასუხი.

დასასრულ არ შემიძლია უპასუხოთ დავსტოვო განათლების მინისტრის მდივნის მითითება იმაზე, რომ ხონის საოსტატო სემინარიაშიც უცენზო პირია ქართული ენის მასწავლებლად. ეს მასწავლებელი გახლავთ სასკოლო კომიტეტის კანდიდატი. სასკოლო კომიტეტი მისი არჩევის დროს ხელმძღვანელობდა შემდეგი მოსაზრებებით:

1) გარდა იმისა, რომ მას აქვს რამდენიმ

მუშათა შორის

თფილისის მუშა-მზარეულების კავშირის შესახებ. ჩვენ მზარეულებს გვქონდა რიგიანათ მოწყობილი კავშირი, მაგრამ რამოდენიმე ამხანაგების მეოხებით წელ-ნელა კავშირმა დაჰკარგა მოქმედების უნარი. ამისათვის ჩვენ მომუშავეები განვიცდით დიდ გაჭირვებას. რამოდენიმეჯერ მოთხოვნილება წავუყენეთ ბატონ ხაზეინებს, მაგრამ მათ ცივი ვარით გამოგვისტუმრეს. ეს იმიტომ, რომ „ხაზეინებს“ გონიათ თუ, ჩვენი ამხანაგები მოყვენ იმათ გადასროლილ ანკესს, ზოგნი კიდეც მოყვნენ. ჩვენ დანარჩენი ამხანაგები მაინც ვიბრძვით ჩვენი ეკონომიური და სამართლიანი უფლების აღსადგენათ. ჩვენ მზარეულებს გვქონდა საერთო კრება მესამეთ მოწვეული. დღის წესრიგში იყო შეტანილი რამოდენიმე კითხვები: ანგარიშები, არჩევნები. ანგარიშების შესახებ სარევიზიო კომისიამ გაგვაცნო ვინ ყოფილა ჩვენი წესიერების დამცველი და ვინ მტერი; ანგარიშებიდან რაც აღმოჩნდა ნაღდი ფული და ხარჯები უნდა ინქნეს გამოკრული ბიუროში. არჩევნების შესახებ კრებამ მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია: რადგანაც ჩვენს კავშირს სჭირდება მუდამ ერთი დაჭირავებული ადამიანი, რომ იმყოფებოდეს იქ და აწარმოვოს საქმე, ამიტომ ამორჩეული იქნა ერთხმათ ძველი თავმჯდომარე. იმას დაენიშნა ჯამაგირი თავის მდივნით და მიენდო კავშირის ფეხზე დაყენება.

კავშირის მეთვალყურე.

ს.-დემ. პარტიაში

ბორჯომი. 8 ოქტომბერს მოხდა ბორჯომის რაიონის ს. დემ. მუშ. პარტიის კომიტეტის კრება. კომიტეტის კრება სასურველათ სცნობს მოწვეულ იქნენ კოოპტაციის საშუალებით გადამჭრელი ხმის უფლებით კომიტეტში აბ. მ. ახალაძე, ი. ანდღულაძე, გ. ღლონტი და ი. ხმალაძე. ბორჯომის ადგილობრივი სახალხო გვარდიის შტაბის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. ნ. ნასიძე, რომელიც საჭიროდ სცნობს შტაბის რეორგანიზაციას და აგრეთვე შტაბის მოქმედების კონტროლს, რისთვისაც არჩეულ უნდა იქნას სარევიზიო კომისია. კომიტეტის კრება ერთხმათ ადასტურებს საჭიროებას შტაბის ამხანაგების მოქმედებათა რევიზიისა, რისთვისაც კრება ირჩევს სამი პირისაგან შემდგარ კომისიას, რომელიც დაჩქარებით განიხილავს ყოველივე შტაბის მოქმედებას და მოახსენებას პარტიულ კომიტეტის კრებას. სარევიზიო კომისიაში არჩეულ იქნა: ი. ანდღულაძე, გ. ღლონტი და ღონლაძე. შტაბის რეორგანიზაციის შესახებ ბევრი მსჯელობის შემდეგ არჩეულ იქნა შტაბის ახალ შემადგენლობაში შემდეგი პირები: კ. ჯანელიძე. ტუსკია, ჩაჩუა, მ. ხუციშვილი, შ. ნაცვლიშვილი. კრება ადგენს კომიტეტის კრებები ხდებოდეს კვირაში ერთხელ სამშაბათობით საღამოს 5 საათზე, ვინც სამჯერ არ დაესწრება თუ სპატიო მიზეზი არ აქვს კომიტეტიდან გირიცხული იქნება. კრება ერთხმათ ავალებს დევიძეს, როგორც პასუხისმგებელ კორესპონდენტს დაესწროს ყოველ კომიტეტის კრებებს და აქვეყნოს კომიტეტის მოქმედების შესახებ პარტიულ გაზეთში ცნობები. კომიტეტის კრება აუცილებელ საჭიროთ სცნობს მიღებულ იქნას ყოველგვარი ზომები, რომ გახსნილ იქნას პარტიული კლუბი მუშათა უბანში (ჩარხის წყალზე). კრება საჭიროთ სცნობს საკანტროლო კომისიის არჩევას, რომელიც საჭიროებისამებრ ანგარიშს განიხილავს კომიტეტისას. საკანტროლო კომისიის არჩევა მიენდო საზოგადო პარტიულ კრებას. კრება საჭიროთ სცნობს თვითოეულ დაწესებულებებში და დარგებში არჩეულ იქნას საიმედო ამხანაგები, რომელთაც გადაეცემათ კომიტეტის მიერ ძველი პარტიის წევრთა სია და ამის მიხედვით შეკრეფენ საწევრო გადასახადს და წარუდგენენ კომიტეტში.

კრება ადგენს მოწვეულ იქნას საერთო პარტიული კრება გორის ცენტრის და საოლქო ყრილობაზე, დელეგატების ასარჩევათ. გორის ცენტრისთვის არჩეულ უნდა იქნას ხუთი დელეგატი, რომელიც წარედგენება საზოგადო პარტიულ კრებას დასამტკიცებლათ. შემდეგი ამხანაგები: მ. ახალაძე, გ. ურუშაძე, კ. ზახნაზაროვი, ელისაშვილი დ. დ. ღონლაძე; საოლქო კომიტეტის მიერ მოწვეულ ყრილობაზე დასაწერებლათ კომიტეტის კრება ირჩევს ამხ. მ. ახალაძეს. კომიტეტი ავალებს პრეზიდიუმს ყველა მიღებული დადგენილებანი სიჩქარით სისრულეში მოიყვანოს.

კ. დინჯაძე.

ქვემო ჭალა (ქართლი). 2 ოქტომბერს მოხდა ქვემო ჭალის რაიონის ს.-დ. მ. პ. კომიტეტის მორიგი კრება. დაესწრნენ 15 პარტიის წევრნი. თავმჯდომარეობს ამხ. კოლა კაციაშვილი. დღის წესრიგში იყო: 1) მომენტი, 2) პარტიული ორგანიზაცია, 3) იარაღის აყრა, 4) სხვადასხვა საკითხები და 5) კოოპერატივის შესახებ.

1) კრებამ გამოსთქვა სრული კმაყოფილება და ნდობა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობისადმი. გორის მაზრის ყოფილ მემამულეთაგან ერთი ჯგუფის კონტრ რევოლიუციური შეთქმულობის შესახებ. კრება გამოსთქვამს სურვილს მთავრობის მიერ სასტიკი ზომების მიღების შესახებ. 2) აუცილებელ საჭიროდ სთვლის კრება პარტიულად მჭიდროდ შეკავშირებას და ორგანიზაციის გაფართოებას რაიონში. 3) იარაღის უთავ-ბოლო სროლა რაიონში ითვლება კონტრ რევოლიუციონურ გამოსვლათ, რისთვისაც კრება ავალებს რაიონის სახალხო გვარდიის შტაბს და რაიონის და საზოგადოების კომისარებს, რომ მათ აყარონ რაიონში იარაღი ყველას, ვინც გვარდიაში არ ირიცხება და ვისაც არ აღმოაჩნდება მთავრობის მიერ მიცემული იარაღის ტარების ნებართვა. 4) ერობის არჩევნების დროს, როგორც მოხსენებიდან გამოირკვა სოფელ თეზში, ხვითში, ვაკეში და პანტიანში მცხოვრებლებს ძალმომრეობითი გავლენა მოუხდენიათ რამდენიმე პირს და არ მიუშვიათ საარჩევნო ყუთებთან, რისთვისაც კრება ავალებს რაიონის კომისარს შეიპყრას ასეთები და წარადგინოს საბრალმდებლო ოქმებით საარჩევნო უბნების კომისიების ჩვენებით (მე3 მე და მე-4 უბნების) ჯარის გასამაგრებლად კრება მზათ არის მხარი დაუჭირონ მთავრობის განკარგულებას ჯარში გაწვევის და დეზერტირების შესახებ და დაეხმაროს მთავრობას დეზერტირების დაბრუნებაში (ჯარის ნაწილებში). დეზერტირად ითვლება ვინც საბუთს არ წარმოუდგენს რაიონის კომისარიატს ან ვინც არ წასულა და იმალება. 6) კოოპერატივის საკითხი: წინანდელი კრების დადგენილება უცვლელად იქნას სავალდებულო კოოპერატივის „ივერიის“ გამგეობისათვის. მომავალი კრება დაინიშნა და ამით დაიხურა კრება.

ალ. ფრუიძე.

ჩოჩხათი (გურია). 12 სექტემბერს ჩოჩხათში შესდგა ახლად არჩეულ სოც-დემ. პარტიის კრება. განსახილველი იყო შემდეგი კითხვები: 1) პრეზიდიუმის არჩევა, 2) გულგრილობის შესახებ, 3) კოლექტივის მორიგი სხდომების დანიშვნა, 4) წრის ფულების შესახებ, 5) კ. კ. გუჯ—ძის მოხსენება, 6) ვ. გუჯ—ძის განცხადება, 7) ა. გ. სარიშვილის განცხადება, 8) ძველი ანგარიშების შესახებ, 9) იდეიურ მუშაობის გარშემო, 10) პარტიულ სასამართლოს არჩევნები და 11) პასუხისმგებელ კორესპონდენტის არჩევა. პირველად კრებაში აირჩია სრული შემადგენლობა პრეზიდიუმისა. მეორე საკითხმა—პარტიაში ინდიფერენტიზმის შესახებ მიღებულ იქნა რეზოლიუცია, სადაც ნათქვამია: რათა პარტიაში ადგილი მომავალში არ დაურჩეს მზგავს გულგრილობას, რაც ეს ერთი ხანია გამეფებულია საერთოდ ჩვენს პარტიაში და ამ ნიადაგზე მიზან შეწონილი დარჩეს ჩვენი ბრძოლა, საჭიროა გაჩაღებულ იქნას იდეიური მუშაობა, მოეწყოს ლექციები და სხვ. მესამე საკითხზე კრებამ ცოტაოდენ აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ დაადგინა: კოლექტივისა და მასთან იაჩეიკების კრებები იმართებოდეს პრეზიდიუმის მოთხოვნის თანახმად, მეოთხე საკითხზე სახელდობრ წრის ფულების შესახებ, მიღებულ იქნა წინადადება—ვინც არ გადაიხდის წრის ფულს, როგორც მატერიალურად ჩვენი პარტიის შემნახველ საშუალებას ის პარტიიდან გამორიცხული იქნებაო. ამხ. ვ. გ—ძის განცხადების შესახებ დადგენილ იქნა: საკითხი გადაეცეს განსახილველად რაიონულ აღმასრულებელ კომიტეტის და კოლექტივის შეერთებულ კრებას. ა. გ. ს—შვილის განცხადება გადაეცეს პრეზიდიუმს. რაიონში იდეიურ მუშაობის შესახებ, დაევალა პრეზიდიუმს: მიმართოს, სადაც ჯერ არს და მოითხოვონ პროპაგანდისტი რაიონში სამუშაოდ, მით უმეტეს, რომ ერთი პროპაგანდისტი ამ თანამდებობაზე ჩვენში სამუდამოთ, კარგა ხანია დანიშნულიაო.

ა. ლ—ტი.

პროვინცია

დუშეთის მაზრა. დუშეთის მაზრა დღეს არ წარმოადგენს საფრთხეს ანარქიის მხრივ ჩვენი რესპუბლიკისათვის. ბალშევიკების ავანტიურას აქ საბოლოათ გამოეცალა ნიადაგი. მხოლოდ სოფლებში, ნამეტნავათ კი საქ. სამხედრო გზაზე, აქა-იქ თითო-ოროლა ყაჩაღები მოსვენებას არ აძლევენ მცხოვრებლებს და გამვლელ-გამომვლელებს სძარცვავენ. მცხოვრებლები, როგორც ეს ჩვეულებრივათ უნდა ჩაითვალოს, ამბოხების შემდეგ ჯერ კიდევ არ არიან მთლად გამორკვეულნი და სასოწარკვეთილებით შეყურებენ მომავალს. კულტურული დაწესებულებანი არ არის მაზრაში საკმაო. სანიტარული მდგომარეობა უნუგეშოა; მაზრის ზოგიერთ სოფლებში საფერშლო პუნქტები არის გახსნილი, მაგრამ დიდი უმრავლესობა მცხოვრებლებისა სიშორის გამო ძნელათ სარგებლობენ. ამის შესახებ რამდენიმე სოფლები სოხოვდნენ მაზრის კომისარს, რათა მას შუამდგომლობა აღეძრა მთავრობის წინაშე საფერშლო პუნქტების დაარსების შესახებ, ითხოვდენ აგრეთვე სკოლების სოფლათ გაგზნას და კარგი მასწავლებლების გამოგზავნას და განსაკუთრებით კი მიწის საქმის ჯერიანათ მოგვარებას.

ადგ. მშრომელ ინტელიგენციას ძალიან ცოტა ძალა ჰყავს, რომ ყველაფერი გააკეთოს. ინტელიგენცია ეხლა ერობის არჩევნების სამზადისშია. არჩევნებში ყველა ქართული პარტიები იღებენ მონაწილეობას.

6 ოქტომბერს დუშეთის გარნიზონის (ჯარის) დასათვალიერებლათ მოვიდა აქ სამხედრო მინისტრი. მან სიტყვით მიმართა ახალ გაწვეულ ჯარისკაცებს თავიანთ მოვალეობის ასრულებაზე სამშობლოს დაცვის შესახებ და ხაზ გასმით აღნიშნა ისინი, ვინც ერთგულათ არ ემსახურებიან რესპუბლიკას, სასტიკათ დაისჯებიანო. მოკლე და მგრძნობიარე სიტყვით მიმართა მინისტრმა აგრეთვე თფ. გუბერნიის ბათალიონის ნაწილს, რომელიც კარგა ხანია დუშეთში დგას მაზრაში წესიერების დასაცავათ. აღნიშნა ამ მძიმე პირობებში მისი თავგანწირული სამსახური სამშობლოს და რევოლიუციის წინაშე რისთვისაც მთავრობის სახელით მადლობა გამოუცხადა.

გლეჯილელი.

ს ჭანჭათი (გურია). სახალხო სახლი სოფლათ. სოფელი ჭანჭათი მთელ გურიაში შეიძლება ერთ ერთ მოწინავე სოფლად ჩაითვალოს. ყოველივე კულტურული დაწესებულებანი პირველად აქ პოულობს გამოხმაურებას. მართალია სოფელი ღარიბია, მარა კულტურულ საქმიანობისადმი ლტოლვილებას ეს, ოდნავაც არ უშლის ხელს. ეს მიეწერება როგორც მცხოვრებთა სიფხიზლეს, ისე იმ თავდადებულ სოფლის იდეურ ხელმძღვანელთა საქმიანობას, რომელთა რიცხვი სოფელ ჭანჭათში საკმარისია. სკოლა, გზის გაკეთება თუ სხ. კულტურული საქმიანობა აქ ყოველთვის თავის დონეზეა. ამ ბოლო დროს სოფელმა გადასწყვიტა ააგოს სოფელ ჭანჭათის შუა ადგილას სახელდობ „ტონიკისეულ“ მინდორზე სახალხო სახლი. რომლის აშენება დაჯდება არა ნაკლები ასი ათასი მანეთისა. უკვე შესდგა საამშენებლო კომიტეტი, რომელიც კიდევაც შეუდგა საქმეს. კომიტეტს უკვე აქვს ნაწილი თანხისა, მაგრამ ცხადია, რომ მთავრობის და საზოგადოების დაუხმარებლად ამ სოფლისათრის ასეთი გრანდიოზული საქმის ასრულება შეუძლებელი იქნება, ამისათვის კომიტეტმა გადაწყდა შესაფერი ნაბიჯი: მან დაავალა ამავე სოფლის შვილს ვალოდია გოგვაძეს (ჯავშნიან მატარებლის უფროსს), რათა მან კომიტეტის სახელეთ აღძრას შუამდგომლობა მთავრობის წინაშე, აგრეთვე მიმართოს საზოგადოებას დახმარებისათვის. ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ როგორც მთავრობა, ისე საზოგადოება თანაგრძნობით შეხვდება ამ პატარა სოფლის დიად განზრახვას და შესაფერ დახმარებას აღსოუჩენს მას. თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს სოფლად სახალხო სახლის დაარსებას ქვეყნის კულტურულად წარმატებისათვის—ჩვენ ვგონებთ რომ ეს ყველასათვის ცხადია.

ვ. წ—ძე.

ძ. ყვირილა. ამ დღეებში აქ ჩამოვიდა დიმიტრი საყვარელიძე, რომელსაც ბრალად ედება იარაღების გაყიდვა. საყვარელიძე ამ საქმეზე ორი თვე იჯდა ყვირილის ციხეში. შემდეგ ის განთავისუფლებულ იქნა თავდების ქვეშ. საქმე ჯერ არ დასრულებულა. ასეთი პიროვნება წასულა კახეთში, და იქ სარაიონო კომისრის მოვალეობას ასრულებს. როგორც მთავრობის შეცდომაში შემყვანი ხსენებულ საყვარელიძეს შორაპნის მაზრის მილიციის უფროსმა ვ. ბაქრაძემ აყარა იარაღი და მოათავსა ყვირილის ციხეში.

შორაპნის მაზრაში ყაჩაღობა ძალიან გახშირდა. ამ ერთი კვირის წინეთ გაძარცვეს კვალითელი გლეხი და წაიღეს 8 ათასი მანეთი. სოფ. თერჯოლაში ნავარდობდენ ყაჩაღთა ბრბოები. ამის წინააღმდეგ ენერგიული ზომები არის მიღებული მილიციის უფროსისგან, მან ამ დღეებში სხვადასხვა სოფლებიდან ჩამოიყვანა რამოდენიმე ყაჩღი, რომლებიც გამოტყდენ დანაშაულობაში. მარტეში სოფ. კიკნაველეთში ვერაგულად ამოსწყვიტეს ყარამან კიკნაველიძე მთელი ოჯახობით, ამ საქმეზე დატუსაღებული არიან რამდენიმე პირი, მხოლოდ ერთი მკვლელთაგანი იმალებოდა ბაქოში. ეს უკანასკნელიც 10 ოქტომბერს ღამით შეიპყრო მილიციის უფროსმა და მილიციონერებმა ბელაგორში, რომელიც მოათავსეს ყვირილის სატუსაღოში.

ამჟამად ყვირილის სატუსაღო სავსეა ყაჩაღ ნაძირალებით.

ხოლერა ქალაქ ყვირილასაც ესტუმრა თავისი საშინელებით, 10 ოქტომბერს ავათ გახდა ერთი, რომელიც უკვე გარდაიცვალა. ხოლერის გაჩენით ქალაქში შიშიანობა შეიქნა. ქალაქის გამგეობამ მყისვე მიიღო ზომები. დაიქირავა ქალაქ გარედ შენობა, რომელიც ეკუთვნის საქარის სანერგის განყოფილებას. ეს შენობა ფრიად შესაფერისია. მხოლოდ საჭიროა ფხიზელი ზომა ქალაქში სისუფთავის დამყარებისთვის. საჭიროა ქალაქის გამგეობამ მოაწყოს გადმოდუღებულ წყლების მიღება და ხილის აკრძალვა.

X.

წერილები რედ. მიმართ

ბ-ნო რედაქტორო! უმორჩილესათ გთხოვთ ნება მიბოძოთ თქვენი პატივცემული გაზეთის საშუალებით პასუხი გავსცე ბ. „ისა ვარს“, იმ ცნობის შესახებ, რომელიც მან გამოაქვეყნა თქვენს გაზეთში (№ 212) ყვირილის მომხმარებელი საზოგადოების „ერთობის“ შესახებ. ბ. „ისა ვარი“ სწერს: „ძველათ მისი (კოოპერატივის) საქმეები კარგად მიდიოდა მომქმედ პირთა წყალობითო“. ვინც მართლა იცნობს, ის უეჭველად დარწმუნდება, რომ ზემო მოყვანილი წინადადება სინამდვილეს არ შეესაბამება. რაც შეეხება თქმას: „მოსამსახურეები ღამით ვაჭრებს აძლევენ კალოშებს, შაქარს, წუმწუმას, წევრს კი უარით ისტუმრებენ, მხოლოდ გამგეობა და სარევიზიო კომისია ამას ყურადღებას არ აქცევსო“, ამაზე შემიძლია ვსთქვა: თუ კი მან, წევრმა, ეს იცოდა და გამგეობას, ან და სარევიზიო კომ. არ შეატყობინა, არ მოეხმარა საქმის გამოკვლევაში, დანაშაულის აღმოჩენის დამტკიცებაში, მაშინ ის არა ნაკლები დამნაშავეა მათზე, ვისაც ის ბრალსა სდებს, „ხელბრუნდობაში“. ყველამ კარგათ უნდა იცოდეს, რომ კოოპერატივის საქმეთა მოგვარება, მასში წესიერების დაცვა, ყველა მისი წევრისათვის ერთგვარად სავალდებულოა; წევრმა, რომელმაც უწესოება იცის და მის გამოძებნა მოსპობაში გამგეობას არ ეხმარება, შეუძლიან ხმოლოდ მოვალეობის მიფუჩეჩებით, დაუდევრობით იყოყოჩოს; ის ვერავის ვერ წამოაყვედრის „უმოქმედონი“ ხართო. თუ ვინმეს კი აქვს ნამდვილი საბუთი ჩვენს საზოგადოებაში გამეფებული უწესოებისა, მას ვსთხოვ რომ დაგვეხმაროს ამ უწესოების გამოჩენასა და დამტკიცებაში; მას შეუძლია პირადათ ან წერილობით განუცხადოს ეს სარევიზიო კომისიის ან გამგეობის წევრს და კიდეც უნდა დაუმტკიცოს. თუ ამას ვერ შესძლებს ბ. „ისა ვარი“, ჩვენ სრულიად დამშვიდებული ვიტყვით, რომ ზოგიერთ ადამიანს „საქმიანობით“ მოაქვს თავი. ვისაც კი შეუძლია უნიღაბოდ გვამცნოს, გვამცნოს ყველაფერი, საქმის გამოსწორებაში მოგვეხმაროს და არა ცილი დაგვწამოს და ამაში საზოგადოების წევრნი მხოლოდ მადლობელი დაურჩებიან.

ფესტაფ. მომხმარ. საზოგად.

„ერთობის“ გამგეობის წევრი.

პატივცემულო რედაქტორო! ნება მომეცით თქვენი გაზეთის საშუალებით მადლობა გამოუცხადო მუშათა კლუბში გამართულ კონცერტში მონაწილეთ პროფ. ჩერკეზინს და ბროჯის და კონსერვატორიის მოწაფე მარიმანოვას, ლეონოვას, კოლუბს მანდელევის ქალს, აგრეთვე ჩერნინს და ბირიუკოვს.

პროფ. კავშირთა საბჭოს

თავმჯდომარე ა. ხელაძე.

ცნობები

ჯ.-კ. ბესარიონ ივლიანეს ძე ჩხარტიშვილი მსახურებდა ქ. ბელგრადში, ბესარაბიის გუბერნიაში, მე 6 საავიაციო დივიზიაში. შემდეგ გადმოყვანილ იქნა ქ. კიევში მე-166-ე რეზერვსკი პოლკში. ამა წლის იანვრის შემდეგ არაფერი ვიცით, თუ ვინმემ რაიმე იცით, გთხოვთ გვაცნობოთ: სად. სუფსა, ფოტოგრაფი გიორგი ჩხარტიშვილი.

განცხადებანი

ექიმი

გ. ვოლდუტეინი

ყოფილი ასისტენტი ბარონ როტშილდის მთავარი თვალის გოსპიტლისა და ქენევის უნივერსიტეტის კლინიკისა. **თვალის ავადმყოფობანი.** ამორჩევა სათვალეებისა. მიღება დილის 8—11 ს. და საღამ. 5—8 ს. ნიკოლოზის ქ. № 32.

ექიმი

დიმიტრი იოსების ძე ჟორდანია

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება შინაგანი, ხრონიკული მალარია, სისხლნაკლებობა, ვენერიული, ხრონიკული ტრიპერი, საშარდე მილის სივიწროვე, სიფილისი და მის შედეგები, 606—914 შეშხაპუნება. მიღება საღ. 5—7 ს. მისამართი: გორის ქ. (დიდუბე) № 6. ტელეფ. 1—04.

მედიცინის დოქტორი

ბერლინის უნივერსიტეტისა

გ. გ. მეგრაგნიანცი

ჩამოვიდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება.

შინაგანი ავადმყოფობა, ქლექისა და გულისა. იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო წამლობის კაბინეტში; გასინჯვა და წამლობა X-ს სხივებით დიდი სალენოიდი და არსენვალის ტოკით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ყოველ დღე დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 6—8 საათ. ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 7—92.

ექიმი მ. ა. შაფრანი.

სპეციალურად სიფილისი და მისი შედეგები (შეშხაპუნება 606 და 914), ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავათმყოფების მიღება ყოველდღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე ქალების საღამოს 4—5 საათამდე. კვირაობით მხოლოდ დილით. მისამ: ოლოლას ქ. № 33.

კბილის საექიმო კაბინეთები

თეოდორე საყვარელის ძე ცხოველიძისა

ავადმყოფები მიიღება ყოველდღე დილის 9—2 საათამდე და საღამოს 5—6 საათამდე, გარდა კვირა დღეებისა. მისამართი: კალოუბნის ქუჩა (ყოფილი ბარონის), სახელმწიფო ბანკის პირდაპირ, ტელეფონი 13—35.

ექიმი

ლ. ა. სარალიძე

იღებს ყოველდღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, საღამოს 6—8 საათამდე. კვირაობით დილის 9—12 ს. ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87. ავეჭალის აუდიტორიის ახლო.

ექიმი ნიკოლოზ ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად—მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, **სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა,** ქარებით და სხვა **შინაგან სნეულებით** ავათმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე. ელექტრიზაციით. მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11, ზემელის აფთიაქის პირდაპირ.

მიხეილის კერძო სამკურნალო

მუდმივ საწოლებით. მიხეილის პრ. № 167, ტელ. 11—35. ავათმყოფების მიღება ყოველდღე დილ. 9—2 საათ. და საღამოს 5—7 საათამდე.

ექ. ა. ნ. **შატილოვი** თვალ. სნეულ. დილ. 9—10 ს., ა. დ. **წულუკიძე** ქირურგ. და შინაგ. 9—10 ნახ. ს., ი. ნ. **ტერ-აკოფოვი** ქალ. და საბებიო 10—11 ს., მ. ფ. **მგალობელი** ქირ. და ქალურ 11—12 ს., მ. ი. **ვაჩნაძე** შინაგ. და საბავშვო 11—12 ს., ნ. ა. **გამრეკელი** შინაგ. და ნერვ. დღის 12—1 ს., ა. პ. **წულუკიძე** ქირ. და შინაგ. საღ. 5—6 ს., კ. ვ. **ტყეშელაშვილი** ტყავისა და ვენერ. 6—7 ს.

მასაჟი, ელექტრიზაცია, ჯანის ქვეშ შეშხაპუნება. 606 და 914 შეშხაპუნება. საავათმყოფოსთან არსებობს სამშობიარო განყოფილება ექ. მ. მგალობელისა და ი. ნ. ტერ აკოფოვის ზედამხედველობით.

ძ. ხ ო ნ ი.

ექიმი სპირიდონ დიმ. ჯალალანია.

იღებს ავათმყოფთ დილის 9—12 ს. მდე. მისამართი: მათხოჯის ქ. საკუთ. სახლი.

რენგტენისა და ელექტრონის სხივებით სამკურნალო კაბინეტი.

წითელი ჯვრის საზოგადოების და მიხეილის საავადმყოფოს რენგტენის კაბინეტის ყოფილი გამგე

დოქტორ ა. ვ. ლევენშტეინისა.

ავათმყოფები მიიღება შინაგან, ნერვებისა და ქალის ავადმყოფობა რენგტენოფოტოგრაფია და ფიზიკური მეთოდი ექიმობისა წინასწარ ჩაწერით (დაჭრილები რიგ გარეშე). სპეციალური რენგტენო-დიაგნოსტიკა და ფიზიოთერაპია გულისა, ფილტვებისა, კუჭისა და ბაჭების ავადმყოფობისა. მიღება 4—8 საათამდე გარდა კვირა დღეებისა. ქრილოვის ქუჩა, სახლი № 5, ბინა № 3, ტელეფონი № 12—46.

ექიმი ნ. ლ. ფურცელაძე

(**მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა**) იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე [illegible] 4—5 [illegible] ბებიო [illegible] ნიკოლოზის ქუჩა, № 7, სიმბოლიჩის აფთიაქის გვერდით.

ექ. დიასამიძემ განაახლა სახლში ავათმყოფების მიღება 1—2 ს. ნაშ. და 5—6 საღ. ოლოლას ქუჩა, სახ. № 15. ტელ. 18—03.

ექიმი

ა. ნ. შატილოვი

იღებს თვალის სნეულებიან ავათმყოფთ საღამოს 4—6 საათ. სემიონოვის ქუჩა, სახ. № 4 (ვორონცოვის ხიდის ახლო).

გაიხსნა თვალის საავადმყოფო

(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დონნინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ. კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავათმყოფების მიღება ყოველ დღე 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141 (კინემატოგრაფ „აპოლოს“ ახლო) მძიმე ავათმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში. ტელეფ. 5—96.

ექიმი ბ. ვ. ბუხაძე

იღებს სადოსტაქრო ავათმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა, მისამართი: დიდი მთავრის ქ. № 57; აფთიაქერთან ეკონომიურ საზ. შენობის პირდაპირ, სახ. სვანიშვილისა. ტელ. № 5—77.

ექიმი

იოსებ რაჟდენის ძე ცინცაძე

ღებულობს შინაგან და ვენერიულ ავათმყოფთ საღამოს 5—7 ს. მიხეილის პრ. № 121, ბინა 4. ტელეფონი 11—06.

ექიმი დ. ი. ჯაფარიძე

მიიღებს შინაგანის, ყელის, ყელის და ცხვირის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 11—1 საათამდე, საღამოს 5—7 ს. მადათოვის ქუჩა № 7. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. ტელეფონი 16—65.

ექიმი ბ. ფ. მგალობლიშვილი

იღებს ქალების და ქირურგიულ სნეულებით ავათმყოფთ დილის 9—11 და საღამოს 5—7 საათ. მისამართი: ოლოლას ქუჩა, 41. ტელ. № 9-53.

ექიმი

ვლადიმერ მიხეილის ძე მახვილაძე

ღებულობს შინაგან სნეულებიან ავათ. მყოფთ დილის 11—12 საათ. და საღ. 6—7 საათ. მისამართი: უდელნი ქ. № 14.

ექიმი **დ. ჯავახიშვილი**

მიიღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულებიან ავათმყოფთ ყოველ დღე კვირის გარდა, დილის 9—11 და საღამ. 5—7 ს. ბინა: ვერა, გუნიბის ქუჩა, № 41. ტელეფონი № 14—09.

სამკურნალო კაბინეთი

ექიმ ალექსანდრე დავითის ძის

პეკელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისთ ავათმყოფებს (914—606 ის შეშხაპუნება). ავათმყოფთა მიღება დილის 9 საათ. 11 საათამდე და საღამოს 5 საათიდან 7 საათამდე. მიხეილის პროსპექტი, № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ. ტელეფონი 14—28.

ექ. ალ. ნ. ბიშლო-საბაშვილი

ბედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ-ქირურგიულ კოლეჯისა. იღებს ყოველ-**დღე შინაგან, ქალურ და ვენერიულ ავადმყოფთ და იძლევა ხანგრძლივ დარიგებას.** სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით. დილის 10—12 ს. **და საღამოს 6—7 ნახ. საათამდე.** სერგეევის ქუჩა (სოლოლაკი) სახლი № 9. ტელ. 9—26

სახელმწიფო თეატრი. ოპერის სეზონი 1918—19 წ. დირექცია ლევიცკისა.

ხუთშაბათს, 17 ოქტომბერს

ბ ო ლ ო ვ ა

ოპერა 3 მოქმედებათ, მუსიკა პუჩინისა.

მონაწილეობენ: ქ. ქ. სკვარეცკისა, დობროვოლსკისა, ბ-ნი ბერეზინი, ვრონსკი, დემიანენკო, ეზროვი, კურბატოვი.

დირიჟორი **სამოსუდი.** დასაწყისი სრულ 8 საათზე. კასა ღიაა დილის 10—2 ს. და საღამოს 6 საათ. წარმოდგენის გათავებამდე.

საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო თეატრთან არსებული

ქართ. დრამატ. ხელოვნების სტუდია

სტუდიაში ასწავლიან ყველა საგნებს დრამატიულ ხელოვნებასთან დაკავშირებულს და აგრეთვე **რითმიულ გიმნასტიკას** (ჟაკ დალკროზის სისტემით. მატინიონ ზალცმანის ხელმძღვანელობით). მიიღებიან ქალ ვაჟნი 15 წლიდან 30 წლამდე. მსურველთ განცხადება უნდა შემოიტანონ სახელმწიფო თეატრში ყოველ დღე 11—2 ს. მიმდინარე თვის 25 რიცხვამდე.

(6—2) სახელმწ. თეატ. კომისარი **ალ. წუწუნავა.**

ფარმაცევტთა პროფესიონალური კავშირი

ამით აცხადებს აფთიაქის შეგირდებს საყურადღებოთ, რომ მასთან არსებულ პროვიზორის თანაშემწის მოსამზადებელ კურსებზე (იანვრის კონფერენციაში) მეცადინეობა დაიწყება 20 ოქტომბერს დილის 12 საათზე პროვიზორ ს. ხაბურზანიასი და ი. ბეჟანოვის ხელმძღვანელობით. ჩაწერა შეიძლება ყოველდღე საღამოს 6—9 ს. პეტრე-პოლის ქუჩაზე № 18. ფარმაცევტთა პროფ. კავშირში.

მსწრაფულ-მბეჭდავი სტამბა რუხაძისა, გაბაევის შესახვევი, № 1